

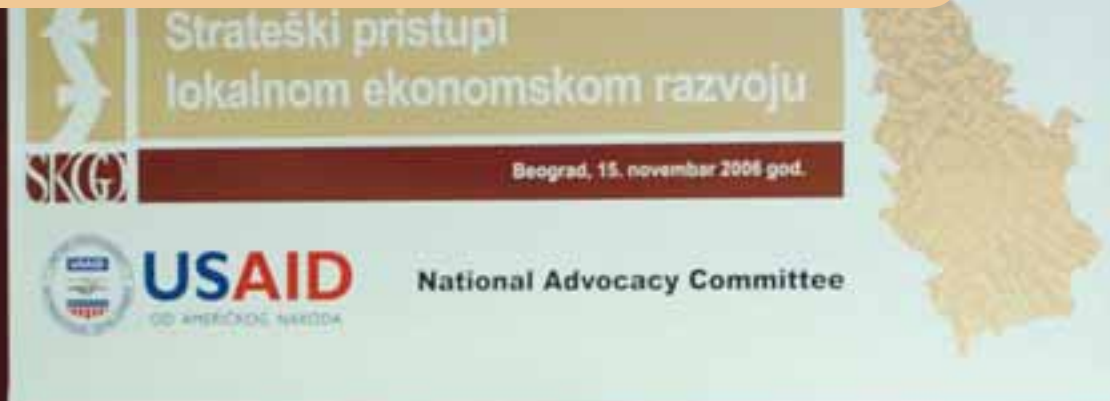
Lokalna samouprava

Objavljeno kao dodatak
nedeljnika **VREME** br. 832
od 14. decembra 2006.

MESEČNIK STALNE KONFERENCIJE GRADOVA I OPŠTINA

BROJ 17

DECEMBAR 2006.

U ovom broju govore:

**Mijat
Damjanović**

**Koordinator
NALED-a**

**Anke
Šolc**

**Šefica projekta
GTZ-a**

**Stiven
Džonston**

**Vođa projekta
Dunav-Srbija**

TEMA BROJA: MOŽE LI USTAV SRBIJE BITI SOLIDAN OKVIR ZA EKONOMSKI PREPOROD

- 4 **UČEŠĆE GRAĐANA: SVEST O ZAJEDNIČKOJ BUDUĆNOSTI**
- 5 **ARTEMIJ KARPENKO, SAVETA EVROPE: PUSTITI OPŠTINE DA EKSPERIMENTIŠU**
- 6 **PREPORUKE SKGO: KONKRETNI OBLICI UČEŠĆA GRAĐANA**
- 7 **TEMA BROJA: USTAVNA CENA POLITIČKOG KONSENZUSA**
- 8 **MIJAT DAMJANOVIĆ, NALED: NASLEĐENA MAPA SRBIJE**
- 9 **BOGOLJUB MILOSAVLJEVIĆ: USTAV REPUBLIKE SRBIJE I LOKALNA SAMOUPRAVA**
- 9 **VLADAN MARINKOVIĆ, OPŠTINA LESKOVAC: REINKARNACIJA DELEGATSKOG SISTEMA**
- 10 **INTERVJU: DR ANKE ŠOLC, GTZ SADA SU OPŠTINE NA POTEZU**
- 11 **JAVNI IMIDŽ: MOJA OPŠTINA DOBAR BREND**
- 11 **OPŠTINA OPOVO: STABLO PROBLEMA I ŠANSI**
- 12 **INTERVJU: NENAD BOGDANOVIĆ, GRADONAČELNIK BEOGRADA**
- 13 **STRATEŠKI PRISTUPI: PREKRETNICA U LOKALNOJ EKONOMIJI**
- 14 **INTERVJU: STIVEN DŽONSTON, PROJEKAT DUNAV – SRBIJA**
- 15 **SRBI U ČEŠKOJ: SRPSKA REČ U PRAGU**
- 16 **INFORMATIVNO: OPŠTINSKI ŽIVOT**

POZIV ZA PILOT-OPŠTINE

Jačanje kapaciteta lokalnih samouprava kroz uporednu procenu kapaciteta

Cilj ovog projekta koji se sprovodi u saradnji sa Svetom Evrope i Evropskom agencijom za rekonstrukciju jeste da omogući pilot-opštinama da napreduju u oblasti upravljanja na osnovu eksterne procene od strane njihovih kolega i Instrumenta Saveta Evrope za uporednu procenu kapaciteta u oblastima: upravljanje, pružanje usluga građanima i uključivanje zajednice.

Projekat koristi "peer review" metodologiju, isprobanu u evropskim i zemljama iz našeg neposrednog okruženja, a sastoji se u konsultacijama sa kolegama iz drugih opština.

Naime, najpre će tim stručnjaka iz lokalnih samouprava (predsednici/predsednice opština, načelnici/načelnice, sekretari/sekretarke...) proći obuku za sprovođenje poseta pilot-opštinama i korišćenje Instrumenta Saveta Evrope za uporednu procenu kapaciteta lokalne samouprave. Zatim će u timovima od po troje provesti po nekoliko dana u deset pilot-opština, gde će u saradnji sa domaćinima analizirati strateške dokumente i organizacionu strukturu i napraviti izveštaj o trenutnom stanju i plan za poboljšanje. Kasnije će imati prilike da prate progres opštine domaćina i da daju svoje predloge i sugestije u cilju podrške opštini.

U okviru projekta je krajem oktobra organizovan Okrugli sto na kome je program bio promovisan i najavljen, 1. i 2. decembra je održan dvodnevni trening za "Tim kolega", a tokom februara i marta biće organizovane posete u deset pilot-opština. Na kraju programa biće organizovana evaluacijska konferencija.

Ukoliko želite da vaša opština bude pilot-opština na ovom programu, potrebno je da predsednik opštine/gradonačelnik pošalje potpisano pismo interesovanja sa pečatom opštine na faks Stalne konferencije gradova i opština (011 3221 215). Osnovni kriterijum za izbor pilot-opština jeste motivacija da se u programu učestvuje. Prednost će imati opštine koje se prve prijave.

Menadžer projekta, Rozeta Aleksov

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Reagovanje Predsedništva SKGO povodom pogoršanja uslova životne sredine u Pančevu

U svetlu najnovijih događaja vezanih za izuzetno pogoršanje uslova životne sredine u Pančevu, Predsedništvo Stalne konferencije gradova i opština donosi sledeće zaključke:

- Predsedništvo Stalne konferencije gradova i opština u potpunosti podržava Zaključak Skupštine opštine Pančevo od 15. 11. 2006. godine i pridružuje se inicijativi da se obezbede sredstva i izvrše sve neophodne rekonstrukcije i modernizacije postojećih postrojenja i opreme zagađivača radi konačnog saniranja zagađenja.

- Predsedništvo podržava inicijativu da se u okviru mreže "Ugroženi gradovi i opštine" okupe svi relevantni akteri koji bi trebalo da donesu planove i preduzmu konkretne aktivnosti na obezbeđivanju zdrave životne sredine, kako u Pančevu tako i u svim drugim ugroženim gradovima i opštinama.

- Saopštenje i zaključci biće prosledeni članicama SKGO-a, Vladi Srbije i medijima.

Ovom prilikom, Predsedništvo se zahvaljuje svim onim opštinama koje su pojedinačno uputile svoje apele podrške i predloge za pomoć građanima Pančeva.

Mesečnik "Lokalna samouprava" je izdanje Stalne konferencije gradova i opština i redovan je dodatak nedeljnika "Vreme". Ovaj dokument izrađen je uz finansijsku pomoć Evropske unije/EAR – Programa podrške opštinama Istočne Srbije, SIDA – Švedske agencije za međunarodni razvoj, UNDP/CBF – Programa za razvoj Ujedinjenih nacija/Jačanje kapaciteta Stalne konferencije gradova i opština i GTZ – Nemačke organizacije za tehničku saradnju. Za stavove izražene u ovom časopisu jedino je odgovorna Stalna konferencija gradova i opština i oni ni u kom slučaju ne odražavaju stavove EU, EAR, SIDA, UNDP/CBF niti GTZ.

STALNA KONFERENCIJA GRADOVA I OPŠTINA, Makedonska 22, Beograd, tel/fax: 011/3223-446, e-mail: secretariat@skgo.org, <http://www.skgo.org>
Uređuju: Svetlana Babić i Biljana Vasić, Fotografije: Aleksandar Anđić i SKGO, Grafička postavka: Vreme, Štampa: Rotografika, Subotica

Temelj kuće koju nazivamo državom

Ratifikacija Evropske povelje o lokalnoj samoupravi od strane Vlade Republike Srbije u sledećem sazivu parlamenta svrstaće Srbiju među ostale evropske zemlje koje su u poslednje dve decenije prihvatile najviše standarde decentralizacije i uređenja lokalne samouprave

Piše:
ĐORĐE STANIČIĆ,
generalni
sekretar SKGO

Dozvolite mi da se, u poslednjem ovogodišnjem broju našeg časopisa, osvrnem na neka od dešavanja u oblasti lokalne samouprave u protekloj godini, koja će sa stanovišta naše asocijacije imati presudan uticaj u budućem periodu.

U periodu nakon 2000. godine, za Stalnu konferenciju i opštine i gradove u Srbiji svakako najznačajniji rezultat predstavlja donošenje Zakona o finansiranju lokalne samouprave, čiju punu primenu očekujemo od početka naredne godine. Ovaj zakon obezbediće opštinama i gradovima stabilne i predvidive izvore finansiranja, porez na imovinu kao izvor prihod i efikasan sistem ujednačavanja.

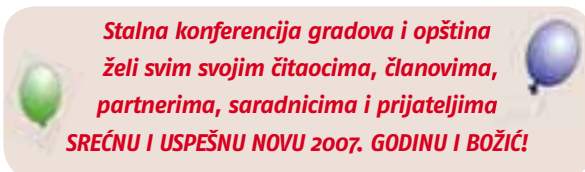
Za asocijaciju je ovaj zakon posebno značajan jer predstavlja prvi celovit model uspešne i suštinske saradnje između različitih nivoa vlasti. Ponosni smo na saradnju sa Ministarstvom finansija i Odborom za lokalnu samoupravu Narodne skupštine na izradi i usvajanju Zakona. Ovom prilikom želim da se još jednom zahvalim svim organizacijama i pojedincima koji su učestvovali u izradi Zakona i na taj način se pokazali kao istinski prijatelji lokalne samouprave u Srbiji.

Konačno, sam Zakon je ustanovio prvo državno, konsultativno telo gde predstavnici lokalnih i centralne vlasti utvrđuju osnove sistema finansiranja lokalne samouprave. Iskreno se nadamo da će ovo telo demonstrirati sve koristi zajedničkog i koordiniranog rada različitih nivoa vlasti na dostizanju zacrtanih ciljeva javne politike.

S druge strane, aktuelna zbivanja – pre svega, usvajanje novog ustava Srbije – pred lokalnu samoupravu postavlja ju nove izazove.

Posebno raduje garancija imovine lokalne samouprave koja je konačno našla mesto u ustavnom sistemu Srbije. Usvajanjem Zakona o imovini lokalne samouprave konačno će biti upotpunjeni temeljni uslovi za decentralizaciju u Srbiji i samostalan razvoj naših opština i gradova. Nije potrebno posebno naglašavati smanjenje ekonomskih troškova – izgubljenih investicija, neotvorenih radnih mesta – koji će biti predupređeni uspostavljanjem imovine lokalne samouprave, kao i činjenicu da je Srbija danas jedina zemlja u Evropi u kojoj opštine nemaju svojinska prava na imovinu koju koriste.

Ipak, Ustav ostavlja i neka otvorena pitanja, a svakako najvažnija od njih jesu oblik izvršnih organa gradova i opština i lokalni izborni sistem. Jasno je da će se kvalitet rešenja ovih pitanja reflektovati na sistem lokalne samouprave u celini i na svakodnevno funkcionisanje opština i gradova.

U tom smislu, želim da i ovom prilikom istaknem da će u narednom periodu biti ključno da svi akteri aktivni u oblasti lokalne samouprave budu uključeni u izradu, primenu i praćenje novog pravnog okvira. Lokalni nivo, kao najbliži građanima, uistinu jeste temelj kuće koju nazivamo državom i njegovom uređenju mora biti posvećena posebna pažnja, a rizik neuključivanja svih grupa zainteresovanih za ova pitanja svakako nije nešto što sebi možemo da priuštimo.

Stalna konferencija gradova i opština, kao i ranije, stoji na raspolaganju za saradnju kako centralnim vlastima tako i drugim partnerima.

Od presudne važnosti biće analiza dosadašnjih iskustava – a naročito iskustava u primeni Zakona o lokalnoj samoupravi u poslednje dve godine – i u tom smislu je SKGO već pripremio nekoliko temeljnih analiza i predloga strateških dokumenata, koje ćemo sa zadovoljstvom podeliti sa drugim učesnicima u važnom procesu dogradnje našeg sistema lokalne samouprave.

Konačno, želim posebno da istaknem važan događaj koji je, moguće, ostao u senci aktuelnih zbivanja – usvajanje Predloga zakona o ratifikaciji Evropske povelje o lokalnoj samoupravi od strane Vlade Republike Srbije. Ratifikacija ovog, najvažnijeg evropskog dokumenta u oblasti lokalne samouprave u sledećem sazivu parlamenta svrstaće Srbiju među ostale evropske zemlje koje su u poslednje dve decenije prihvatile najviše standarde decentralizacije i uređenja lokalne samouprave. U tom smislu, ratifikacija Povelje trebalo bi da bude jedan od prvih zadataka novog parlamenta i svojevrsna poruka o predanosti novih republičkih vlasti ciljevima decentralizacije i ravnomernog razvoja – kako opštinama i gradovima, tako i građanima čiji su oni predstavnici.

Redakcija mesečnika "Lokalna samouprava", koji izlazi svakog prvog četvrtka u mesecu, poziva svoje čitaoce da aktivno učestvuju u kreiranju sadržaja mesečnika posvećenog aktivnostima u opštinama i gradovima u našoj zemlji (ili u regionu) i problemima koji su značajni za unapređenje lokalne samouprave u Srbiji. E-mail adrese na koje možete da nam pišete: secretariat@skgo.org, ili posta@vreme.com, sa naznakom – za časopis "Lokalna samouprava".

Svest o zajedničkoj budućnosti

Učesnicima konferencije predstavljen je Akcioni plan za zaštitu životne sredine i zdravlja u regionu Kran Montana u Švajcarskoj

Stalna konferencija gradova i opština (SKGO) sproveli u saradnji sa Švajcarskom agencijom za razvoj i saradnju (SDC) projekat *Podrška jačanju građanskog učesća u javnom životu na lokalnom nivou*, kojim, osim sistemskog doprinosa građanskoj participaciji, teži da popravi i konkretnu situaciju učesća građana u procesu pripreme, donošenja i primene odluka na lokalnom nivou. Dokument "Neposredno učesće građana u javnom životu na lokalnom nivou" jeste najznačajniji rezultat prve faze spomenutog projekta. Od oktobra meseca ovaj dokument se promovise u javnosti i to u cilju predstavljanja preporuka za unapređenje postojeće situacije u oblasti učesća građana na lokalnom nivou, a koje su u dokumentu date.

Druga nacionalna konferencija, takođe pod istim motom "Za aktivnijeg građanina", održana je 5. decembra u hotelu Interkontinental. Osnovni cilj konferencije bilo je predstavljanje dosadašnjih rezultata na projektu, a njena centralna tema sam dokument "Neposredno učesće građana u javnom životu na lokalnom nivou".

U uvodnom delu Konferencije prisutnima su se obratili Željko Ožegović, predsednik SKGO-a, i Njegova ekscelencija gospodin Vilhelm Majer, ambasador Švajcarske u Srbiji, koji su ukazali na značaj uključivanja građana u javni život, kao i na značaj samog projekta. Đorđe Staničić, generalni sekretar SKGO-a, kroz svoje izlaganje o dosadašnjim aktivnostima posebno je istakao značaj ovog projekta za jačanje svesti o potrebi učesća građana u procesima odlučivanja, kao i veliki doprinos SKGO-a razmatranju i unapređenju neposrednog učesća građana kroz izradu navedenog dokumenta. Na ključne delove dokumenta i na njegovu vrednost ukazao je u svom izlaganju prof. dr Bogoljub Milosavljević, ekspert koji je učestvovao u izradi dokumenta. Naročito je naglašena potreba izmene pravnog okvira, posebno Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o referendumu i narodnoj inicijativi, čime bi se unapredila zakonska regulativa koja uređuje neposredno učesće građana na lokalnom nivou. Rad na zakonskim okvirima čini jednu od ključnih preporuka koje je SKGO upu-

tio Vladi Republike Srbije u cilju stvaranja nacionalne politike za učesće građana u lokalnoj zajednici.

Na ovoj konferenciji učesnici su takođe imali priliku da se, zahvaljujući Artemiju Karpenku, predstavniku Saveta Evrope, upoznaju sa onim što ova institucija radi u oblasti građanskog učesća na lokalnom nivou. Karpenko, menadžer programa, uputio je na značaj Preporuke 19 (2001) Komiteta ministara Saveta Evrope "Učesće građana u javnom životu na lokalnom nivou", ali i na vrednost razmene iskustava. U diskusijama koje su usledile vladala je očigledna saglasnost oko osnaživanja postojećih i uvođenja novih oblika učesća građana u javnom životu. Diskutanti su posebno ukazali na značaj mesnih zajednica i na potrebu reforme njihovog položaja.

Kao primer kvalitetne saradnje građana i nevladinih organizacija sa lokalnom samoupravom učesnicima Konferencije je predstavljen proces izrade i način sprovođenja Akcionog plana za zaštitu životne sredine i zdravlja u regionu Kran Montana u Švajcarskoj. O ovom procesu koji, po rečima onih koji su ga sprovođili,

nije bio moguć bez saradnje lokalnih vlasti sa drugim akterima u društvu, veoma zanimljivo su govorili Pol Alber Kliva, predsednik opštine Randonj, Marija Pia Čop, prefekt distrikta Sijera, i Jorg Romang, predstavnik turističke organizacije Kran Montane.

KRAN MONTANA: Pored toga što je gradonačelnik grada Randonja, Pol Alber Kliva predseava asocijacijom koju sačinjavaju šest udruženih opština (Ikonj, Lens, Šerminjon, Montana, Randonj, Mulens). U regionu Kran Montana stalno je naseljeno 6000 ljudi u odmaralištu, plus 14.000 ljudi u šest opština, a u vreme sezone broj se penje na 45.000.

"Da bismo nešto ostvarili zajedno, moramo da imamo zajednički cilj i to nije lako. Sledeće godine u martu imaćemo zakonski status i pravu moć, ali pre toga moramo da dobijemo saglasnost svih ljudi iz šest opština", kaže Pol Alber Kliva. "Ostvarili smo novu vrstu kolaboracije između šest opština jer brže donosimo odluke, koje smo ranije čekali po šest i više meseci. Sada, u okviru asocijacije, za donošenje neke odluke potrebno nam je najviše mesec dana." Opštine

GOSTI IZ ŠVAJCARSKJE: JORG ROMANG, MARIJA PIJA ČOP I POL ALBER KLIVA

PROGRAM PODRŠKE OPŠTINAMA U SRBIJI

Radionica o sprečavanju sukoba interesa

U Beogradu je 10. i 11. novembra 2006. u organizaciji Programa podrške opštinama MSP-a, koji finansira Vlada Švajcarske preko Švajcarske agencije za razvoj i saradnju (SDC), održana radionica na kojoj su bile razmatrane sledeće teme: **Zakon o pristupu informacijama od javnog značaja** – prava građana na pristup informacijama od javnog značaja kojima raspolažu organi lokalne vlasti; **Lokalni ombudsman** – šta je lokalni ombudsman, koji je cilj njegovog delovanja, zbog čega je potreban i koristan za lokalnu vlast, kakva su iskustva lokalnog ombudsmana u Švajcarskoj, šta se od iskustava može preneti kod nas; **Sprečavanje sukoba interesa** – šta je sukob interesa, koja su načela delovanja činovnika, koja su zabranjena delovanja činovnika, šta činovnik treba da radi kada postoji sumnja o postojanju sukoba interesa.

Program podrške opštinama implementira se u šest opština u Srbiji – Kraljevu, Čačku, Užicu, Požegi, Arilju i Čajetini. Jedna od aktivnosti MPS-a je i podržavanje opština u unapređivanju njihovih pravnih okvira. Preko Stalne konferencije gradova i opština u Srbiji – SKGO, pokrenuli smo inicijativu za izradu amandmana na Zakon o lokalnoj samoupravi. Na projektu od samog početka aktivno rade dva pravna tima: Švajcarski, koji predvodi profesor Valter Kalin (profesor na Univerzitetu u Bernu i savetnik generalnog sekretara Ujedinjenih nacija za raseljena lica) i srpski, koji predvodi profesor Stevan Lilić (profesor Pravnog fakulteta u Beogradu). Najviše rada uloženo je u temu Građanska inicijativa i referendum, ostale teme su Zakon o pristupu informacijama od javnog značaja, lokalni ombudsman, sukob interesa, etički kodeks, izrada Protokola o primopredaji dužnosti i službenih akata itd.

Pustiti opštine da eksperimentišu

Proces decentralizacije zahteva vreme, a ono što je važno jeste da proces korespondira sa principima sadržanim u Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi

O evropskim standardima u domenu građanskog učešća na lokalnom nivou na Konferenciji je govorio Artemij Karpenko, menadžer programa Saveta Evrope. Najpre, on je rekao da je teško govoriti o standardima na evropskom nivou zato što ima "mnogo standarda i mnogo zemalja", ali da su principi važni.

ŠOPING LISTA MEHANIZAMA:

"Program je počeo u avgustu ove godine i trajeće do avgusta 2008. U program razvoja institucija, podizanje kapaciteta i zakonodavstvo u oblasti lokalne samouprave uloženo je 1,82 miliona evra. Svet Evrope je uložio napor da sistematizuje evropsko iskustvo i načini neku vrstu vodiča za centralne i lokalne vlasti sa ciljem da se razvije i ojača strategija građanskog učešća. Takođe, cilj je i da omogućimo lokalnim vlastima da eksperimentišu i oprobaju mehanizme za građansko učešće, odnosno angažovanje zajednice u jav-

nom životu. Ključni principi i vrednosti ovog projekta su eksperimentisanje i inovacije. Preporuke Saveta Evrope su da zakonodavni okvir ne treba da bude previše rigidan, već bi trebalo da se ostavi prostora lokalnim vlastima za eksperiment, mogućnost da uspostave svoja pravila i procedure. Projekat je o učešću građana, komunikaciji sa ljudima iz lokalnih sredina u opštinama, koje su veoma različite i specifične. I zato je potrebno uspostaviti mehanizme koji u specifičnim sredinama funkcionišu. U preporukama Saveta Evrope postoji i dodatak, a u njemu je posebno naglašena lista termina, tzv. šoping lista različitih mehanizama razvijenih u evropskim opštinama koji mogu da posluže kao inspiracija opštinama u Srbiji... Centralna vlast ima obavezu da podrži ovaj proces inovacija, ona mora da ima zakone i mere koji bi pomogle opštinama: na primer, pilot-opštine u kojima bi se razvijali mehanizmi, a kasnije prenosili to iskustvo na druge opštine."

DECENTRALIZACIJA: "Decentralizacija je proces i teško je reći koje su zemlje decentralizovane, a koje nisu. Taj proces zahteva vreme, a ono što je važno jeste da proces korespondira sa principima sadržanim u Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi. Svaka mera reforme lokalnih vlasti u Srbiji trebalo bi da bude bazirana na principima Povelje. Važno je da postoji težnja za reformama sa ciljem da lokalne vlasti budu jače i moćnije, da njihov kapacitet bude na višem nivou kako bi bolje obavljali svoju funkciju u službi građana. Novi ustav Srbije zahteva izvesnu adaptaciju zakonodavnog okvira za lokalne vlasti i ja to vidim kao mogućnost."

UČEŠĆE GRAĐANA: "Učešće građana je jedan od glavnih zadataka lokalne vlasti, što je i normalno budući da su građani najviše upućeni na njih. Građansko učešće je praktična implementacija principa supsidijarnosti, i za lokalne vlasti je veoma važno da prepoznaju značaj građanskog učešća kako bi ga razvili u budućnosti. Postoje programi Saveta Evrope koji su od velike pomoći – Najbolja praksa, Program upravljanja, Peer Reviews... Razvijamo još jedan program, neku vrstu samodijagnoze opština po pitanju građanskog učešća, kako bi opštine mogle da procene u kojoj meri građani učestvuju u javnom životu. Ovaj program se implementira u nekim evropskim pilot-opštinama i prošle godine je završena prva faza u Norveškoj, Švedskoj, Velikoj Britaniji, Danskoj, Finskoj, Slovačkoj i Španiji. Ove godine proširujemo broj opština, i ponudićemo asocijacijama lokalnih samouprava drugih evropskih zemalja da učestvuju u tom projektu."

B. V.

daju, odnosno ne daju saglasnost za neku akciju, asocijacija je samo instrument za brže donošenje odluka i postizanje ciljeva, bilo da je u pitanju infrastruktura ili nešto drugo, objašnjavaju naši sagovornici.

Jorg Romang iz Kancelarije za turizam regiona Kranj, kaže da je izrada Akcionog plana za zdravlje i zaštitu životne sredine u regionu Kranj u Švajcarskoj počeo pre pet godina. "Rezultati Akcionog plana su vidljivi na ulicama, koordinacija saobraćaja je mnogo bolja, naše mušterije su mnogo zadovoljnije... Drugi projekat Pešačka zona Kranj takođe je uspešan, i mi smo uspjeli da promovišemo bolje aranžmane za turiste. Uvideli smo da građani žele da učestvuju i da su veoma zainteresovani – uradili smo zajedno nekoliko projekata od početka do kraja. Učestvovali su svakojako, bilo da su fizički pomagali, bilo da su učestvovali u donošenju odluka ili sprovođenju novih ideja, bili su pitani, predlagano im je da se uključe u svaku vrstu aktivnosti... Mi smo u okviru turističke organizacije koristili internet, lokalni radio, SMS sistem kako bismo proširili vest o onome što radimo."

Zanimljivo je da se u akciju uključio i čuveni tajni agent 007. "Insistirali smo na tome da ima-

mo dobru i konstantnu komunikaciju, čak smo pozvali i ser Rodžera Mura da se uključi. Inače, on provodi zimu u Kranj Montani, odnosno boravi šest meseci (od novembra do aprila) kod nas, tako da je praktično stanovnik, ali je i dalje gost. Bilo je i drugih turista koji su nam pomogli idejama i želeli da se uključe, zato što vole da provode svoj odmor u Kranj Montani. Jer, ako danas imamo Rodžera Mura u Kranj Montani, sutra ćemo imati 600 novih turista koji će doći da vide ovo mesto. Važan nam je imidž. Sa ovim projektom uvideli smo da možemo da radimo zajedno i ako asocijacija uspe, to će biti veliki uspeh za politiku regiona, za građanstvo, naše partnere, i konačno, za ekonomiju i naše turiste. Jer, mi živimo od turizma", kaže Romang.

RADIONICE: Značajan broj učesnika iz svih segmenata domena lokalne samouprave (predstavnicima lokalnih vlasti, državnih i pokrajinskih institucija, nevladinih organizacija, međunarodnih partnera) svakako da je na Konferenciju bio privučen i u dnevnom redu najavljenim radnim delom Konferencije. Naime, u ovom delu uporedo su se odvijale četiri radionice od kojih je svaka bila posvećena određenom pitanju uključivanja građana: informisanju građana na lokalnom

nivou, konsultovanju njihovog mišljenja, saradnji lokalnih organa sa nevladinim organizacijama i reformi pravnog okvira za referendum i narodnu/građansku inicijativu. Radionice nisu bile samo suvoparno iznošenje preporuka datih u dokumentu "Neposredno učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou", već su predstavljeni i primeri iz prakse (u domenu informisanja i konsultovanja građana iz opština Valjevo i Paraćin), gde su preporuke, zapravo, praksa. Ovi primeri su učesnike svakako motivisali, usledile su konstruktivne diskusije koje su dovele do kvalitetnih i indikativnih zaključaka. SKGO će zaključke ovih radionica koristiti u daljem radu u oblasti neposrednog građanskog učešća.

I upravo je završni deo Konferencije i završen u ovom duhu: učesnicima su predstavljene dalje aktivnosti na projektu, odnosno proširivanje same teme građanskog učešća. Menadžer projekta Nikola Tarbuk naglasio je da će se ubuduće aktivnosti podeliti na dva nivoa: nacionalni (koji će, nadamo se, dovesti do unapređenja pravnih okvira) i lokalni (gde će se građanska participacija, zahvaljujući preporukama datim u dokumentu, konkretizovati).

Milena Maksimović, SKGO

Konkretni oblici učešća građana

Od nacionalne politike se očekuje da definiše mere i korake usmerene ka podizanju svesti o značenju i značaju učešća građana i to, pre svega, kroz različite oblike formalnog i neformalnog građanskog obrazovanja

Svima nam je dobro poznato da je nivo učešća građana u upravljanju javnim poslovima na niskom nivou i svesni smo da i sami kao građani retko imamo priliku da učestvujemo u donošenju odluka u našoj lokalnoj zajednici.

Uzroci nedovoljnog učešća su brojni, a analiza SKGO-a je kao neke od njih identifikovala političku kulturu koja ne afirmiše učešće građana, kao i nizak nivo znanja i svesti o pravima građana i nadležnostima različitih nivoa vlasti; nerazvijenu i neefikasnu praksu neposrednog učešća; nedovoljno razvijen pravni okvir i nepostojanje jasnog nacionalnog pristupa; neadekvatan lokalni izborni sistem i činjenicu da su naše opštine, teritorijalno i po broju stanovnika, svakako najveće u Evropi.

Proporcionalni izborni sistem onemogućava građane da u definisanju javne politike učestvuju čak i posredno, ostavljajući mnoge građane i građanke – naročito one iz seoskih sredina i delova udaljenih od centralnih opštinskih naselja – bez predstavnika i stvarne mogućnosti uticaja na odluke koje odbornici donose u skupštinama opština.

Kao način da se započne sa prevazilaženjem mnogih od ovih problema, SKGO predlaže definisanje nacionalne politike građanskog učešća na lokalnom nivou, koja bi definisala okvir za konkretne oblike učešća. Od nacionalne politike se očekuje da definiše mere i korake usmerene ka podizanju svesti o značenju i značaju učešća građana i to, pre svega, kroz različite oblike formalnog i neformalnog građanskog obrazovanja. Takođe, neophodno je ohrabriti partnerstvo umesto konfrontacije u odnosu lokalne samouprave i nevladinih organizacija, u kome svaka od strana može kvalitetno da doprinese unapređenju prakse učešća na lokalnom nivou. Konačno, nacionalna politika bi trebalo da pruži smernice za unapređenje pravnog okvira, što podrazumeva donošenje i

izmenu mnogih propisa – počevši od Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakona o referendumu i narodnoj inicijativi, propisa koji definišu lokalni izborni sistem, rešavanje problema velikih opština, bilo redefinisanjem teritorijalne organizacije ili približavanjem lokalnih vlasti građanima jačanjem oblika mesne samouprave.

Konačno, mnogo toga, pa i sama činjenica usvajanja ili neusvajanja ovakve nacional-

ne politike zavisiće od kvalitetnog i stvarnog dijaloga između centralne i lokalnih vlasti, ali i spremnosti lokalnih vlasti da omoguće građanima delotvorno učešće u javnom životu.

Ipak, mnogo toga može biti učinjeno i sada – pre nego što se usvoji nacionalna politika – i zbog toga je Predsedništvo SKGO-a pozvalo opštine i gradove da na osnovu postojećeg okvira unaprede praksu neposrednog učešća građana, posebno putem konsultovanja građana o važnim odlukama i permanentnim informisanjem o svojim aktivnostima. Konačno, Predsedništvo je pozvalo i građane i građanke da iskoriste postojeće oblike i tako daju dragoceni doprinos jačanju učešća građana na lokalnom nivou.

Jelena Jerinić,

asistent na Pravnom fakultetu, Univerzitet Union

KONFERENCIJE

Deklaracija o neformalnim naseljima

U Beogradu je pod okriljem Pakta za stabilnost jugoistočne Evrope i uz podršku UN Habitata 23 i 24. novembra 2006. godine održana četvrta **Regionalna konferencija o sprovođenju Bečke deklaracije** o neformalnim naseljima. Domaćin Konferencije bilo je Ministarstvo za kapitalne investicije Republike Srbije

Ova konferencija bila je posvećena redovnom praćenju aktivnosti resornih ministarstava iz zemalja regiona Jugoistočne Evrope u oblasti sprovođenja Bečke deklaracije, koja je potpisana u oktobru 2004. godine. Potpisivanjem Bečke deklaracije resorni ministri iz zemalja jugoistočne Evrope složili su se da će raditi na stvaranju odgovarajućeg pravnog i institucionalnog okruženja koji će obezbediti funkcionisanje tržišta stanova, nekretnina i zemljišta, kroz formulisanje i implementaciju regulativa u okviru sveobuhvatnih stambenih politika, kroz usvajanje specifičnih, dobro usmerenih programa i jasnu raspodelu obaveza centralnih i lokalnih vlasti u skladu sa principima supsidijarnosti i promocijom održivog urbanog menadžmenta.

Konferenciji su prisustvovali predstavnici resornih ministarstava iz Albanije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Makedonije i Srbije, predstavnici nevladinog sektora, univerziteta i asocijacija lokalnih vlasti.

PILOT-PROJEKTI IZ ALBANIJE I CRNE GORE: Na Konferenciji je napravljen presek stanja Regionalnog programa jačanja kapaciteta svih aktera u oblasti urbanog menadžmenta i legalizacije bespravničkih naselja. Ovaj program je

usmeren ka razvoju kapaciteta na svim nivoima (regionalnom, nacionalnom i lokalnom), umrežavanju zemalja članica regiona, kroz održivu podršku urbanom razvoju i menadžmentu. Ciljevi programa su stvaranje regularnih mehanizama za regionalnu saradnju, poboljšanje nacionalnih pravnih okvira, jačanje kapaciteta lokalnih vlasti u oblasti urbanog menadžmenta, jačanje efikasnosti tržišta stanova i ostvarivanje maksimalnog pristupa relevantnim informacijama.

Prvog dana Konferencije predstavljani su pilot-projekti koji će biti podržani u okviru RSCP-a (Regional Capacity Strengthening Programme) i to projekti iz Albanije i Crne Gore. Projekat iz Albanije nosi naziv Integralni pristup legalizaciji, unapređenju i upravljanju zemljištem za razvoj formalnog stanovanja, i vezan je za nacionalni nivo, dok je crnogorski projekat lokalnog karaktera i odnosi se na kreiranje Programa rehabilitacije za naselje Resnik-Rasovo u Bijelom Polju. Predstavnici Ministarstva za kapitalne investicije organizovali su zatim obilazak neformalnih naselja u Beogradu, a zatim su u prostorijama UN Habitata predstavljani primeri dobre prakse iz Srbije.

Drugog dana Konferencije delegacije iz svih zemalja imale su priliku da navedu dva ključna problema sa kojima se trenutno susreću, a zatim su njihove kolege iz drugih zemalja davale sugestije na koji način se takvi problemi mogu rešiti. Zaključeno je da u svim zemljama postoje slični problemi, da su najčešće vezani za donošenje ili za primenu zakona o legalizaciji, kao i da je opšteprisutan problem nedostatak resursa, kako ljudskih tako i finansijskih. Treća sesija bila je posvećena predavanju eksperata sa Univerziteta Leven u Belgiji, koji su održali prezentaciju o Projektu jačanja kapaciteta u oblasti Urbanog planiranja i dizajna, koji će biti sproveden kroz program UN Habitata.

Ustavna cena političkog konsenzusa

Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj (NALED) organizovala je forum na temu "Može li novi ustav biti solidan okvir za ekonomski preporod?" u beogradskom Medija centru, 17. novembra 2006. godine

Forum "Može li novi ustav biti solidan okvir za ekonomski preporod?" otvoren je pozdravnom rečju prof. dr Mijata Damjanovića, koordinatora NALED-a, koji je objasnio motivaciju i svrhu skupa, nakon čega su usledile uvodne reči dr Milana Parivodića, ministra za ekonomske odnose sa inostranstvom, Slobodana Vučetića, donedavno predsednika Ustavnog suda Republike Srbije, prof. dr Ljubomira Madžara, profesora Beogradskog univerziteta, i prof. dr Milana Kovačevića, samostalnog savetnika za strana ulaganja.

Kako je do sada više puta isticano, u prilog kvaliteta novog ustava Republike Srbije, bila bi njegova modernost i fleksibilnost kao i pojednostavljen i olakšan način promene. Stoga, već po njegovom hitrom usvajanju, bez javne i stručne rasprave, postavlja se dilema da li u njegovu doradu ići putem rekonceptualizacije nedovoljno "čistih" rešenja ili donošenjem odgovarajućih sistemskih zakona? S druge strane, ekonomske odredbe Ustava ne mogu biti posmatrane izolovano, izvan konteksta celokupnog društvenog sistema, i načina na koji funkcioniše država i svi njeni organi i institucije. Vrednost ustavnih rešenja se može sagledati tek kada se novi ustav osvetli sa tri ključna aspekta: politike, prava i ekonomije.

Učesnicima foruma bilo je postavljeno sledećih pet pitanja: Da li je novi ustav Republike Srbije izraz realnog diskontinuiteta sa prethodnim ustavom? Koja ustavna rešenja mogu biti objektivna smetnja predstojećem procesu normativne harmonizacije srpskog i evropskog zakonodavstva? Da li je postojeće teritorijalno uređenje Srbije prikladno za efektivniju i efikasniju modernizaciju privrednog sistema? Da li je problematika ekonomskog sistema prikladno ustrojena u novom ustavu? Da li su investicione šanse stranih i domaćih ulagača uravnotežene?

KONSENZUS I KOMPROMISI: Paradoksalnu premisu da je "Ustav dobar jer se može menjati", koja se često može čuti u javnosti, učinio je jasnijom ministar Parivodić, objašnjavajući da je zbog najvećeg iskazanog političkog

konsenzusa do sada u Srbiji, "sasvim normalno" praviti određene kompromise prilikom njegovog kreiranja, a kasnije ga korigovati. Cena postignutog političkog konsenzusa ogleda se u nizu kompromisnih rešenja. Pozitivna strana olakšane procedure promene doći će do izražaja prilikom usklađivanja sadašnjeg teksta Ustava sa evropskim standardima. Ipak, dr Parivodić je naglasio da novi ustav pruža dobru osnovu za razvoj tržišne ekonomije koja podrazumeva potpuno ukidanje pojma društvene svojine:

"Princip privredne konkurentnosti i otvorenosti bez protekcionističkog pristupa ekonomiji je dostignuće novog ustava."

Slobodan Vučetić kritikovao je "oskudnost" odredbe Ustava koja, kako kaže, ugrožava nezavisnost i samostalnost Narodne banke Srbije u sprovođenju monetarne politike: "Može se dogoditi da ta štura odredba, u nekom trenutku, od strane neodgovornih političkih struktura naruši ekonomsku stabilnost", upozorio je Vučetić. Način na koji je Ustav donet takođe je ocenjen kao problematičan zbog nedovoljne javne rasprave čak i u samim krugovima izvršne vlasti, uz skoro potpuno odsustvo rasprave na stručnim forumima ili u široj javnosti.

Ljubomir Madžar, profesor Ekonomskog fakulteta u Beogradu, međutim, imao je mnogo kritičnije opaske na odredbe novog ustava, počevši od činjenice da njime nije zagarantovana nezavisnost pojedinih institucija, pre svega sudstva, odnosno tužilaštva, koji su sa ekonomske tačke gledišta od izuzetnog značaja. "Izvršna vlast u Srbiji je strahovito ojačala, sud-

ska je nejaka, dok je zakonodavna bliža ovoj slabijoj nego jačoj. Ustav ne pruža osnovu za nezavisno sudstvo koliko je to neophodno. Čini mi se da, imajući u vidu brzinu kojom je izglasan novi ustav, nisu mogli biti konsultovani ni pripadnici izvršne vlasti, a kamoli neka stručna javnost", naglasio je Madžar.

PREDNOSTI I MANE USTAVA: Konačan raskid sa društvenom svojinom jeste velika prednost Ustava, koji sada prepoznaje tri kategorije: privatnu, zadružnu i javnu. Javna svojina deli se na državnu, svojinu autonomne pokrajine i svojinu jedinica lokalne samouprave. Institut svojine jedinica lokalne samouprave važan je institut novog ustava, koji će dati veće odgovornosti lokalnoj samoupravi, stimulisati razvoj preduzetničke logike na lokalnom nivou i motivisati samog preduzetnika. Oduzimanje ili ograničavanje svojine predviđeno je izuzetno, kada to zahteva opšti interes utvrđen zakonom. Ukazano je na nedostatak preciznosti odredbe koja predviđa da se korišćenje imovine može ograničiti zakonom, što u praksi može izazvati različita tumačenja.

Izričito se garantuje i jednak položaj stranih lica na domaćem tržištu, garantuje se pravo svojina na nekretninama, mogućnost sticanja prava koncesije nad prirodnim bogatstvima i dobrima od opšteg interesa, što podrazumeva moderan privredni sistem otvoren za integracije, slobodan protok kapitala, robe i usluga. Ustav kao novinu uvodi i slobodno korišćenje i raspolaganje poljoprivrednim, šumskim i građevinskim zemljištem, sada u privatnoj svojini. Time je skinita krupna brana stranim ulagačima i doprinosi njihovoj potpunijoj sigurnosti. Naglašeno je i da je jedan od krupnih nedostataka Ustava što ovim najvišim državnim aktom nije predviđena decentralizacija državne vlasti, odnosno regionalizacija. Njegov centralistički duh ogleda se u odredbama koje omogućuju stvaranje regiona jedino putem referendumu, kao i odredbi koja se odnosi na izbor opštinskih izvršnih organa vlasti u skupštinama opština, a ne neposrednim putem, kao što je predviđeno Zakonom o lokalnoj samoupravi.

B.V.

Nasleđena mapa Srbije

“Konstatacija da će se Ustav lakše menjati stoji, ali ne vidim zašto se to nije uradilo do sada budući da smo imali šest godina da to lagodno i mirno uradimo”

Sa koordinatorom NALED-a razgovarali smo o tri glavne ustavne teme koje dotiču lokalnu samoupravu – regionalizacija, izbor izvršnih organa vlasti u opštinama i imovina.

“LOKALNA SAMOUPRAVA”: Da li je Ustavom stvorena mogućnost za stvaranje regiona?

MIJAT DAMJANOVIĆ: Kad smo postavili pitanje ekonomskog razvoja naše zemlje na centralnom i posebno na lokalnom nivou, konstatovali smo da tu, nažalost, Ustav nije solidna osnova za stvaranje parametara koji su važni za obnovu ekonomskog poretka zemlje. Pre svega, ne samo što je relativno mali prostor posvećen pitanjima koja su vezana za ekonomski život, nego što je izostalo razmišljanje o stvaranju moderne teritorijalne osnove za ubrzanu ekonomski razvoj. Kada se kreće u strateški projekat ubrzanja ekonomskog života, moramo izvršiti modernizaciju imajući u vidu da smo izgubili kopču u odnosu na tehnološki razvoj. Naročito je vidljivo da faktički imamo nasleđenu, staru kartu teritorijalnog organizovanja Srbije, koja može biti prepreka tome. Mi smo ostali raspeti između centralistički organizovane države i fragmentirane Srbije koja ne daje šansu za povezivanje po ekonomskim kriterijumima u okviru regiona. To naše postaje smetnja i za prekograničnu saradnju, jer su ostale zemlje duboko krenule u procese regionalizacije svesne činjenice da preko tih novih teritorijalnih i funkcionalnih celina mogu imati pristup nizu značajnih fondova EU-a. Ako toga nema, niste u mogućnosti da se formalno kandidujete za ta sredstva. Radeći na regionalizaciji postajemo bliži i kompatibilniji Evropskoj uniji kojoj stremimo. Konstatacija da će se Ustav lakše menjati stoji, ali ne vidim zašto se to nije uradilo do sada budući da smo imali šest godina da to lagodno i mirno uradimo.

Na okruglom stolu rečeno je i da je odredba koja ukida neposredan izbor predsednika opštine problematična. Kakvo je vaše mišljenje o tome?

Lično mislim da je to korak unazad iz nekoliko razloga. Prvo je što smatram da je većinski princip mnogo bolji na lokalnom nivou. Osim toga, činjenica da je neko neposredno biran daje izabranom veći autoritet, on postaje auto-

nomna ličnost u odnosu na političku stranku kojoj pripada, a ne ekponent i poverenik stranke, protagonista partijske politike, već je u funkciji građana. Neposredno biran predsednik opštine ima po pretpostavci ravnopravan tretman prema svim političkim strankama, bilo da su većinske ili opozicione. Takav pojedinac postaje upotrebljiviji sa stanovišta njegove pojačane uloge u ekonomskom životu, jer on po Zakonu o stranim ulaganjima ima veoma istaknutu ulogu u ekonomskim projektima. Otežavajuća okolnost je to što je pojedinac izabran od skupštine kao izraz koalicione volje jednog broja partija, a koalicije se raspadaju, pa je pod stalnim opterećenjem onih što su ga doveli na vlast.

Za mene je ta ustavna odredba veliko iznenađenje, imajući u vidu činjenicu da su demokratske stranke podarile taj ustav. Obećavale su jačanje neposredne demokratije, a suočene sa

problemom uradile su isto kao i ona vlast srušena 2000. godine.

Šta su sledeći koraci Vlade po pitanju vraćanja imovine?

Elementaran uslov normalizacije sistema jeste da rešite svojinsko pitanje, što je uslov za stvaranje tržišne ekonomije. Činjenica je da je, uz svo uvažavanje teškoća koje podrazumeva rešavanje procesa restitucije na pravedan način i neophodnost adekvatne pripreme za taj proces, prošlo dosta vremena i da se to moglo uraditi do sada. Činjenica je da su imovinu pravih vlasnika do sada već iskoristili ljudi koji su imali kapital, a među njima ima onih koji do tog kapitala nisu došli na legitiman način. Izvršena je preraspodela imovine i svojine u Srbiji mimo pravih vlasnika, i ta nepravda će ostati zapamćena. Kada se država oslobada društvene svojine i pretvara je u privatnu svojinu, onda to čini mimo privatnih vlasnika.

I tim problemom će se baviti neka naredna vlada?

Pretpostavljam da će to biti posao već prve naredne vlade, ali nisam siguran da će ona moći i da ga završi. Moraće da stvori formalne pretpostavke za rešavanje tog problema, ali mislim da će taj proces potrajati. Mi nismo uradili kapitalnu stvar – sređivanje katastarskih parcela i zemljišnih knjiga – a bez toga nemate čistu situaciju za normalan biznis i poslovanje.

B. Vasić

Šta donosi Ustavni zakon za sprovođenje Ustava Republike Srbije u odnosu na lokalnu samoupravu

Narodna Skupština Republike Srbije je na Drugoj posebnoj sednici dana 10. novembra 2006. godine donela Ustavni zakon za sprovođenje Ustava Republike Srbije (“Sl. Glasnik R. Srbije”, br. 98/06), koji je stupio na snagu danom proglašenja odnosno 10. novembra 2006. godine. Time je stvoren pravni i institucionalni okvir za sprovođenje novog Ustava Republike Srbije.

Kada je reč o lokalnoj samoupravi, Zakon propisuje da organi i službe jedinica lokalne samouprave nastavljaju sa radom u skladu sa važećim statutima i odlukama skupština jedinica lokalne samouprave, do usklađivanja statuta jedinica lokalne samouprave sa novim Ustavom i zakonima kojima se uređuje teritorijalna organizacija, lokalna samouprava i lokalni izbori.

Zakon takođe propisuje da mandat izvršnih organa opštine (predsednik opštine i opštinsko veće) prestaje danom konstituisanja novoizabrane skupštine opštine, a da će se prestanak mandata izvršnih organa grada i grada Beograda (gradonačelnik i gradsko veće) urediti zakonom.

Obaveza je novoizabrane skupštine jedinice lokalne samouprave da u roku od 90 dana od dana konstituisanja uskladi svoj statut sa Ustavom i zakonima.

Ustavni zakon obavezuje predsednika Narodne skupštine Republike Srbije da raspiše izbore za odbornike u skupštinama jedinica lokalne samouprave do 31. decembra 2007. godine odnosno najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu poslednjeg od zakona kojima se uređuje teritorijalna organizacija Republike Srbije, lokalna samouprava, lokalni izbori i položaj glavnog grada.

Članom 11. stav 4. Zakona propisano je da će se izbor izvršnih organa jedinice lokalne samouprave urediti zakonom, u skladu sa novim Ustavom Republike Srbije.

Podsećanja radi, u članu 191. stav 4. Ustava Republike Srbije stoji da o izboru izvršnih organa opštine odlučuje skupština opštine u skladu sa zakonom i statutom, a da će se izbor izvršnih organa grada i grada Beograda urediti posebnim zakonom.

Dragan Vujčić, pravni savetnik i sekretar Odbora za LSLF SKGO

Ustav Republike Srbije i lokalna samouprava

Ustav Republike Srbije, koji je Narodna skupština usvojila 30. septembra 2006. godine ("Sl. glasnik RS", br. 98/06), sadrži detaljnija i svakako potpunija rešenja o lokalnoj samoupravi u poređenju sa onima iz Ustava od 1990. godine.

Prema rešenjima u novom Ustavu, okviru lokalne samouprave jesu sledeći:

1) Građanima se jemči pravo na lokalnu samoupravu, a ono se ostvaruje neposredno ili preko slobodno izabranih predstavnika (čl. 12. i čl. 176. stav 2).

2) Jedinice lokalne samouprave imaju svojstvo pravnog lica, a osnivaju se kao opštine, gradovi i grad Beograd. Njihova teritorija se uređuje zakonom, pri čemu osnivanju, ukidanju i promeni teritorije prethodi referendum na teritoriji odnosno jedinice. Opštine se osnivaju i ukidaju zakonom, a grad se osniva zakonom i ima nadležnosti koje su zakonom poverene opštini, kao i one koje mu se mogu poveriti zakonom. Statutom grada može se predvideti da se u gradu obrazuju dve ili više gradskih opština i uređuju poslovi iz nadležnosti grada koje vrši gradska opština (za razliku od toga, sada postoji obaveza osnivanja gradskih opština). Položaj grada Beograda uređuje se zakonom i statutom (čl. 176. st. 2, čl. 188. st. 1-3. i 189).

3) Za razgraničenje nadležnosti između jedinica lokalne samouprave, pokrajine i Republike proklamovan je princip supsidijarnosti. Poslovi opštine su, u odnosu na Ustav od 1990. godi-

ne, prošireni i pobrojani i, uz to, izričito je propisano pravo opštine da sama upravlja svojim poslovima. Republika može da zakonom poveri jedinici lokalne samouprave javna ovlašćenja i pojedina pitanja iz svoje nadležnosti, kao i pokrajina iz svoje nadležnosti, a u oba slučaja postoji obaveza obezbeđenja sredstava za te poslove, kao i pravo vršenja nadzora nad njihovim obavljanjem (čl. 177. st. 1, čl. 178. i čl. 190).

4) Jedinicama lokalne samouprave jemči se pravo svojine, a ta imovina i način njenog raspolaganja i korišćenja uređuju se zakonom. Sredstva za finansiranje lokalne samouprave obezbeđuju se iz poreza i drugih prihoda utvrđenih zakonom, a moguće je i zaduživanje. U budžetu se moraju prikazati svi prihodi i rashodi za finansiranje njihovih nadležnosti. Poslovi jedinice lokalne samouprave finansiraju se iz izvornih prihoda, budžeta Republike i pokrajine (čl. 86, čl. 87. st. 4, čl. 91, čl. 92, čl. 93, čl. 137. st. 1. i čl. 188. st. 4).

5) Jedinice lokalne samouprave, u skladu sa Ustavom i zakonom, samostalno propisuju uređenje i nadležnosti svojih organa i javnih službi. Skupština je najviši organ i čine je odbornici birani na četiri godine, uz obavezu obezbeđenja srazmerne zastupljenosti nacionalnih manjina, u skladu sa zakonom. Drugi organi određuju se statutom, u skladu sa zakonom, ali je predviđeno da skupština opštine odlučuje o izboru izvršnih orga-

na. Za razliku od toga, izbor izvršnih organa u gradu uređuje se zakonom (čl. 137. st. 1, čl. 179, čl. 180. i čl. 191. st. 3-5).

6) Pravo na lokalnu samoupravu podleže samo nadzoru ustavnosti i zakonitosti. Pored ustavnosudskog nadzora, nadzor nad radom opštine vrši Vlada i ona u tome ima prava koja sada poznaje Zakon o Vladi (čl. 12. i čl. 192).

7) Zaštita lokalne samouprave uređena je predviđanjem dva posebna sredstva za zaštitu. Jedno je žalba Ustavnom sudu zbog onemogućavanja vršenja nadležnosti opštine pojedinačnim aktima i radnjama državnih organa ili organa jedinice lokalne samouprave. Drugo je pravo nadležnog organa opštine da pokrene postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti zakona i drugih opštih akata Republike i pokrajine kojima se povređuje pravo na lokalnu samoupravu (član 193).

8) Konačno, jedinicama lokalne samouprave utvrđeno je pravo da saraduju sa odgovarajućim jedinicama drugih država, u okviru spoljne politike Republike i uz poštovanje njenog teritorijalnog jedinstva i pravnog poretka (član 181).

U odnosu na izložena rešenja može se primetiti da su ona saglasna stavovima koje je svojevremeno usvojio SKGO, izuzev što novi Ustav ne obuhvata pravo na udruživanje na regionalnom nivou, ali ga ni ne isključuje. S druge strane, u odnosu na rešenja Ustava Republike Srbije od 1990. godine, nova rešenja su neuporedivo veliki korak napred.

Reinkarnacija delegatskog sistema

Predsednik Opštine Leskovac dr Vladan Marinković smatra da Ustav u osnovnim načelima državnu vlast ograničava pravom građana na pokrajinsku autonomiju i lokalnu samoupravu, daje dobre polazne osnove i na odgovarajući način reguliše položaj jedinice lokalne samouprave, nadležnost opštine, pravne akte, organe, nadzor i zaštitu lokalne samouprave.

TEMELJ ZA DECENTRALIZACIJU: Mišljenja sam da je Ustav postavio dobre temelje za dalju decentralizaciju i dalji ekonomski razvoj zemlje, a da li će se to realizovati na pravi način zavisi od novih sistemskih zakona koji bi trebalo da daju znatno veća ovlašćenja lokalnoj samoupravi, pre svega u upravljanju imovinom i fiskalnim zahvatanjima, ali i kad je reč o ravnomernijem razvoju regiona. Ustav je definisao da opština samostalno upravlja opštinskom imovinom, u skladu sa zakonom, i iskreno se nadam da će već u prvim mesecima zasedanja Narodna skupština staviti van snage Zakon o sredstvima u svojini Republike Srbije i doneti nov zakon koji će opštinama vratiti pravo upravljanja i raspolaganja svojom imovinom, zatim da će regulisati položaj građevinskog zemljišta i raspolaganja njime, i na taj način stvoriti uslove za ekonomski razvoj lokalne samouprave, a posebno onih koje su zaostale u ekonomskom razvoju, kao što je opština Leskovac."

IZBOR IZVRŠNIH ORGANA: "Ustav je definisao da Skupština odlučuje o izboru izvršnih organa opštine, u skladu sa zakonom i Statutom, dakle Skupština će kao predstavnički dom građana birati i kontrolisati izvrš-

Skupštine nisu izabrani predsednik Skupštine opštine i zamenik, i nisu formirana stalna radna tela.

Strah me je da se na karti Srbije broj opština u kojima su na čelu privremeni organi tada drastično ne poveća. Međutim, da li stečajni upravnik vodi firmu u razvoj, da li privremeni organ može da pokrene razvojne procese, naročito u devastiranoj opštini kao što je Leskovac. Pravnom regulativom ne mogu se sprečiti destruktivni konflikti u skupštini koji u velikoj meri demotiviraju građane, čime se može objasniti njihov pasivni stav i donekle razumljiv otpor u trenutku kada je potrebno da se na izborima opredele za neku od ponuđenih opcija. Ako skupštinsku većinu čine proaktivno orijentisani odbornici, što bi kao rezultat dalo prioritet strateški značajnim pitanjima za grad, ne bi bilo sukoba sa predsednikom opštine koji je neposredno biran.

Mislim da je ovakvo rešenje u Ustavu loše jer predstavlja povratak na princip kolektivne odgovornosti, reinkarnaciju delegatskog sistema, dok građani žele odgovornu vlast, da znaju prava i obaveze neposredno biranih predstavnika i da ih kontrolišu u njihovoj dužnosti da budu servis svih građana, bez obzira na stranačke okvire iz kojih su proistekli."

Sada su opštine na potezu

“Postavili smo sebi cilj da se opštinske finansije uskoro zasnivaju na predvidivim i pouzdanim osnovama i da udeo njihovih sopstvenih prihoda raste”

Od maja 2006. godine GTZ pruža podršku sprovođenju novog Zakona o finansiranju lokalne samouprave u Srbiji. Projekat je nastao na predlog Ministarstva finansija Republike Srbije, a sprovodi ga GTZ po nalogu Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj. Ovaj projekat vodi dr Anke Šolc sa kojom smo razgovarali.

“LOKALNA SAMOUPRAVA”: Šta su bitni sadržaji projekta i sa kim GTZ saraduje?

ANKE ŠOLC: Mislim da je neophodan uslov za uspešno sprovođenje fiskalne decentralizacije profesionalna saradnja, zasnovana na poverenju, između Ministarstva finansija i opština. Zato naš projekat pruža podršku i institucijama partnera na tri nivoa: Ministarstvo finansija na centralnom nivou, pilot-opštine na lokalnom nivou i SKGO na posredničkom nivou.

Svesni smo da se time nekada nalazimo između dve vatre, jer partneri imaju potpuno različite interese u procesima reforme. To je sada realnost, a mi želimo da doprinesemo upravo izjednačavanju interesa. SKGO pri tome igra veoma važnu ulogu u stvaranju kulture razmene informacija i usaglašavanja. Zajedno sa našim partnerima postavili smo sebi cilj da se opštinske finansije uskoro zasnivaju na predvidivim i pouzdanim osnovama i da udeo njihovih sopstvenih prihoda raste. To, dakle, znači da mi želimo da doprinesemo tome da se novi zakon o finansiranju opština efikasno sprovede i da porez na imovinu postane pravi i efektivan opštinski porez.

Kako GTZ može da doprinese u tom procesu?

Srpska vlada je za reforme odmah stvorila važne preduslove. Pre svega, Zakon o finansiranju lokalne samouprave donet je sa jakim uticajem SKGO-a. Takođe, usledili su predlozi Vlade za promenu Zakona o porezima na imovinu i Zakona o poreskom postupku, a Poreska uprava upravo sprovodi obuku za zaposlene u budućoj lokalnoj poreskoj upravi.

Svim opštinama mogu da preporučim da već sada pošalju svoje zaposlene na ovu obuku. Čak i ako ne žele da preuzmu poresku upravu već od 2007. godine, ova obuka nudi važne informacije za brojne odluke, koje treba doneti u bliskoj budućnosti. Nemci imaju dugogodišnje iskustvo sa lokalnim porezima i sa veoma komplikovanim mehanizmom izjednačenja finansija. Osim toga, sa ponovnim ujedinjenjem, u istočnonemačkim

zemljama odmah smo stekli iskustva promene sistema. Naš sistem za finansiranje opština u mnogo čemu nije savršen i godinama se kritikuje i reformiše. GTZ pokušava, zajedno sa ekspertima iz nemačke finansijske uprave, da srpskim kolegama približi kako pozitivna tako i negativna iskustva i da ponudi potpuno praktičnu i konkretnu podršku. Ovaj transfer *know-how* je karakteristika kvaliteta

za GTZ. Naš tim eksperata iz Nemačke dolazi iz istih institucija kao i naši partneri ovde u Srbiji. Oni su svi stručnjaci sa praktičnim iskustvom i prva konsultantska angažovanja u Srbiji su pokazala sa kolikim je interesovanjem prihvaćena razmena sa obe strane. Mi nudimo konsultacije pri reformi pravnih osnova, stručnu kao i finansijsku podršku SKGO-u radi jačanja njene funkcije kao institucije koja zastupa interese opština, savetovanje oko organizacije strukture i toka uprave u pilot-opštinama i mere obrazovanja i usavršavanja. Uskom saradnjom sa odgovarajućim nemačkim institucijama takođe je moguće povesti srpske stručnjake u Nemačku i omogućiti im da svojim nemačkim kolegama zavire preko ramena.

Da li biste mogli konkretnije da opišete saradnju sa pilot-opštinama i Stalnom konferencijom gradova i opština?

Partnerstvo između institucija

“Dok Stalna konferencija gradova i opština zastupa kako gradove tako i opštine, u Nemačkoj se zastupanje komunalnih interesa deli na tri saveza. Oni, osim što su organizovani na saveznom nivou, organizovani su i na nivou pokrajina. Zvuči komplikovano, ali i jeste komplikovano. Takav model nikako ne bi trebalo preporučiti Srbiji. Ovi savezi, prema potrebi, zajednički nastupaju, krajnje su efektivni i znatno utiču na pokrajinsku i saveznu vlast. Nemački Savez gradova ima stogodišnju tradiciju. Mi bismo želeli da ovo iskustvo i raznolikost institucija iskoristimo da zasnujemo plodnosno i uspešno partnerstvo između nemačkih institucija i Stalne konferencije gradova i opština”, kaže Anke Šolc.

Opštine su, naravno, ključne u ovom procesu, jer one moraju da sprovedu planove reforme. Prvo ćemo intenzivno i praktično pratiti tri-četiri pilot-opštine pri izgradnji efektivne poreske uprave. Pri tom smo izabrali opštine koje od 2007. godine žele same da prikupljaju porez na imovinu i u kojima GTZ već savetuje na temu modernizacije katastra/GIS (do sada su izabrani Sombor,

Užice i Valjevo). Tako možemo, s jedne strane, odmah na početku sprovođenja reforme da sakupimo važna iskustva i, s druge strane, da povežemo GTZ-savetovanja i efektivno ih oblikujemo. GIS može da obezbedi značajne podatke za prikupljanje poreza na imovinu.

U pilot-opštinama će nemački stručnjaci iz lokalne finansijske uprave zajedno sa srpskim kolegama i

kolegicama praviti analize i konkretne planove za sprovođenje, sprovođenje mere usavršavanja, uvoditi prve korake i dokumentovati rezultate. Dokumentacija iskustava je posebno važna. Time se može postići da sve opštine profitiraju od dobrih iskustava.

Mi želimo da sa SKGO-om osnujemo radnu grupu za opštinske finansije, koja bi sakupljala i obrađivala iskustva iz pilot-opština kako bismo i drugim opštinama stavili na raspolaganje *dobru praksu* i instrumente razrađene u pilot-opštinama. Naravno, želimo da pružimo stručnu podršku i novoizgrađenoj Komisiji za finansiranje lokalne samouprave.

Ovde je važno da lokalni predstavnici na sednicama budu dobro pripremljeni i da zastupaju interese opština sa stručnim obrazloženjima.

Postoji mogućnost da se prilikom sprovođenja reforme pojavi potreba za ponovnom preradom zakonskih osnova za opštinske finansije. Naravno da i ovde nudimo pomoć.

Hoćete li ostati pri tri-četiri pilot-opštine?

Naš aktuelni nalog važi prvo samo do kraja 2007. godine. Tada moramo našem nalogodavcu, Saveznom ministarstvu za ekonomsku saradnju i razvoj, da prikažemo prve uspešne rezultate. U toku sledeće godine pitaćemo i sebe i naše partnere da li je produženje projekta potrebno. Da li to možemo zajedno da potvrdimo, ukoliko ima uslova za produženje od najmanje dve godine? A prema potrebi, želimo i možemo da ubedimo nemačku vladu da se produži projekat i nakon ove dve godine. Posle prvih iskustava sa pilot-opštinama možemo i bolje da ocenimo, šta se od nas očekuje, šta mi možemo da pružimo i koliko vremena i finansija to zahteva.

R. V.

JAVNI IMIDŽ

Moja opština dobar brend

Konferencija „Brendiranje opština i gradova Srbije“, održana je 30. novembra u Beogradu u organizaciji Centra modernih veština. U radu konferencije učestvovalo je 120 predstavnika opština i gradova iz cele Srbije (predsednici opština i zaposleni u lokalnim samoupravama koji se bave odnosima s javnošću). Konferencija predstavlja završnu fazu projekta „PRibližimo opštinu građanima“ koji Centar modernih veština realizuje u saradnji sa Društvom Srbije za odnose s javnošću, a pod pokroviteljstvom Ambasade Savezne Republike Nemačke u Beogradu.

Na otvaranju konferencije su govorili Aksel Janicke (OSCE Mission to Serbia), Birgit Ziger Karter (Ambasada SR Nemačke u Beogradu), Srba Jovanović (Društvo Srbije za odnose s javnošću), Bojan Stanojević (menadžer grada Beograda) i Miloš Đajić (CMV). Predavanja na konferenciji održali su eminentni stručnjaci iz Hrvatske (dr Feđa Vukić i mr Božo Skoko) i Srbije (Prvoslav S. Plavšić), dok je moderator panel diskusije bila Ana Bovan.

KAKO DO PREPOZNATLJIVOSTI: Unapređenje izvoza, turizam i dovođenje DSI (direktnih stranih investicija) u svet, regionu i u Srbiji osnovni su ciljevi brendiranja. Zbog toga je brendiranje opština/gradova poluga lokalnog ekonomskog razvoja, a nosioci procesa brendiranja treba da su ključni ljudi u gradu/opštini. Promena čelne gradske/opštinske strukture ne bi smela da ugrozi višegodišnji proces brendiranja, a u tome se može ogleđati i njegoova uspešnost. Upravo zbog toga potrebne su snažne institucije kao predušlov za uspešno brendiranje. Brend je danas ključ prodora i uspeha. Vlada Republike Srbije treba odmah po konstituisanju da nastavi započete projekte

brendiranja Srbije. Jedan od najvažnijih ciljeva nove Vlade trebalo bi da bude repozicioniranje Srbije, promena njenog imidža i stabilizovanje valjanog identiteta.

Potrebno je javno zagovaranje donošenja novog Zakona o lokalnoj samoupravi koji će sistemski regulisati poziciju i okvir delovanja osoba zaduženih za odnose sa javnošću. Ovo je predušlov promene slike opština u Srbiji i sadržaja po kome i Srbija i opštine u njoj postaju prepoznatljivije u svetu. To će uticati i na podizanje svesti i edukaciju javnosti o značaju promene imidža i indentiteta Srbije.

Mediji imaju posebnu ulogu i veliku odgovornost u formiranju javnog mnjenja o tome šta je Srbija i kako je treba predstaviti u svetu. Potrebno je angažovati se na privlačenju stranih uticajnih medija kojima će biti plasi-rana nova, drugačija i lepša slika Srbije, njenih gradova, opština, oblasti, prirodnih lepota, ljudskih potencijala i prirodnih resursa. Neophodno je promovisati i razvijati načela saradnje i povezivanja gradova, opština, regiona, kako unutar zemlje tako i preko njenih granica uz istovremeno očuvanje i negovanje njihovih osobenosti. Razvijanje prekogranične regionalne saradnje i povezivanja u različitim oblastima društvenog života treba podsticati kao važan instrument i oblik evropskih integracija. Te principe potrebno je uvrstiti u sve nacionalne strategije kao i u njihovo sprovođenje. Bitna je funkcionalna i prirodna decentralizacija Srbije, kao i ravnomerni regionalni razvoj. Pored toga, neophodna je i stalna edukacija funkcionera/ki lokalnih samouprava, jer jedino obrazovani ljudi mogu menjati stvari i pokretati promene u interesu građan-ki i građana Srbije.

OPŠTINA OPOVO

Stablo problema i šansi

Druga faza projekta izrade strategije lokalnog održivog razvoja Opštine Opovo, kojom je obuhvaćeno sedam segmenata (privreda, socijalni aspekti, infrastruktura, ekologija, javni servisi, jednakost polova i nove tehnologije), okončana je 30. septembra. Za svaki segment razvoja formirana je radna grupa, sastavljena od članova tehničke ekipe koji su ujedno i koordinatori u radu, promotera projekta i naknadno uključenih pojedinaca za koje se smatralo da su stručni i kompetentni za date oblasti. Nakon analize dobijenih podataka na probnom uzorku i sastanaka radnih grupa definisan je i konačan upitnik koji je prosleđen stanovništvu opštine na ocenjivanje kako bi se izdvojili prioritetni problemi. Na osnovu upitnika dobijeni su podaci od stanovništva opštine, prikupljeni i drugim putem.

Sredinom oktobra Opovo su posetili španski stručnjaci iz udruženja APRODEL (Udruženje profesionalaca Madrida za lokalni razvoj). Nakon seminara na kojima su analizirani podaci, otpočela je realizacija treće faze – Pravljenje programa strategije intervencije. Ovaj program podrazumeva primenu specifičnog metoda, poznatog kao pristup logičkog okvira. Logički okvir je metod koji se koristi za definisanje i rešavanje problema. Kakav je to postupak? U okviru postojećih osovina analizirali smo uočene probleme i za svaki problem izdvojeni su njegovi najvažniji uzroci. Potom je napravljeno tzv. stablo problema na principu od opšteg ka konkretnom. Najopštiji problem nalazi se u korenu stabla, sledeći nivo, odnosno “grane” čine problemi koji najdirektnije utiču na postojanje bazičnog problema. Po principu uzročno-posledičnih veza stablo se širi ka vrhu, gde je izdvojen konkretan problem. Važno je naglasiti da u toku rada na definisanju problema ne moraju svi članovi da budu istog mišljenja, već se prihvataju usaglašeni stavovi. U sledećem koraku “stablo problema” pretvara se u “stablo šansi”, tj. negativno prelazi u pozitivno, definišu se aktivnosti koje bi doprinele rešavanju problema. Akcenat je na problemima na prvim granama stabla koji najdirektnije utiču na koren problema. Određivanje aktivnosti je zapravo put ka osmišljavanju konkretnih i specifičnih projekata, čija realizacija vodi ka rešavanju problema.

Fokus ovog projekta je na aktivnostima, potencijalima i resursima kojima Opština Opovo raspolaže i na njihovom što boljem korišćenju. Sve ove aktivnosti, rezultati, posebni i glavni ciljevi, objektivno proverljivi indikatori, izvori provere, hipoteze, troškovi i resursi unose se u namensku matricu. U novembru se analiziraju sve matrice, da bi se u decembru pristupilo konačnoj izradi dokumenta strategije lokalnog održivog razvoja Opštine Opovo.

Dragana Stojanov, Opština Opovo

CMV

INTERVJU: NENAD BOGDANOVIĆ, GRADONAČELNIK BEOGRADA

Odgovornost se mora personalizovati

Iako je gradonačelnik Beograda izrazio pesimizam kada je u pitanju donošenje zakona o Gradu Beogradu, rekao je da bi se složio sa 99 odsto rešenja predloženih Modelom zakona koji je sačinio PALGO centar

na je dobar, uslediće rasprave i videćemo tek posle izbora šta će biti.

Založili ste se za princip personalizovane odgovornosti i direktnog biranja izvršnih organa vlasti lokalne samouprave, suprotno onome što piše u Ustavu.

Osnovna ideja oko koje smo se složili jeste da se odgovornost mora personalizovati, odnosno da izvršni organi

Na okruglom stolu održanom u prostorijama SKGO-a o Modelu zakona o Gradu Beogradu, stručnjaci nevladine organizacije PALGO centar, gradonačelnik Beograda, predstavnici gradskog veća i predstavnici beogradskih opština imali su priliku da se detaljnije upoznaju sa modelom ovog zakona, trenutno jedinim predlogom za uređenje i status glavnog grada. Međutim, ispostavilo se da je raspravu o novom zakonu o glavnom gradu nemoguće voditi bez rasprave o Ustavu Srbije, odnosno njegovim odredbama koje se odnose na izbori zakon. Budući da javne rasprave o Ustavu takoreći nije ni bilo, prisutni gradonačelnik i predsednici opština založili su se da se prilikom donošenja zakona o glavnom gradu najviše vodi računa o preciziranju jasnih nadležnosti i prava lokalne samouprave, kao i o personalizaciji odgovornosti.

Da li sada postoji politička volja da se taj posao uradi, pitali smo Nenada Bogdanovića, prvog čoveka glavnog grada.

“LOKALNA SAMOUPRAVA”: Da li je ovaj model zakona o glavnom gradu moguće sprovesti do kraja?

NENAD BOGDANOVIĆ: Dok nema jasne vizije o političkoj volji, koja će biti jasna posle parlamentarnih izbora, nećemo znati šta je moguće, a šta ne. Ovo je jedan od modela, čak i njegovi stvaraoci imaju različita mišljenja, što je potpuno prirodno kad se pravi zakon. Prvi put se radi ovakav zakon, a znam i da neke stranke imaju svoj model zakona o Gradu Beogradu. Moram da konstatujem iz dosadašnjeg iskustva i imajući u vidu kako je Zakon o lokalnoj samoupravi uopšte donet u Skupštini, da kod nas postoji generalno nerazumevanje o značaju lokalne samouprave, Grada Beograda i drugih gradova. Mada po prirodi nisam pesimista, nisam siguran da će biti političke volje da se donesu dobri zakoni o Gradu Beogradu, teritorijalnoj organizaciji lokalne samouprave. Zakon o glavnom gradu ima praktičnog smisla tek kad se donesu zakoni o teritorijalnoj organizaciji lokalne samouprave, jer on ne može da bude suprotan tim zakonima. Ovaj model zako-

Model zakona o gradu Beogradu

Model zakona PALGO centra predviđa da među 90 odbornika Skupštine grada bude 29 predstavnika prigradskih opština. Izabrani predstavnici gradskih opština odlučivali bi sami o specifičnim pitanjima koja se tiču isključivo njihovih opština, kao što bi i odbornici prigradskih presuđivali u slučaju svoje teritorije. Grad bi preuzeo deo nadležnosti od Republike, ali bi deo ustupio i opštinama. Snežana Đorđević, stručnjak PALGO centra, napomenula je da sadašnji ustav ne prepoznaje region, ali prepoznaje pokrajine. Prema njenom mišljenju, Beograd bi trebalo da ima status metropolitanskog regiona upoređujući ga sa drugim glavnim gradovima koji imaju status federalne države ili regiona, poput Beča ili Pariza. Pored toga, gradonačelnik Beograda sugerisao je da bi zakon o glavnom gradu trebalo da sadrži i princip ekonomske autonomije.

Novina u ovom predlogu zakona jeste institucija Saveta gradonačelnika koji bi rešavao tekuća pitanja i probleme. Skupština grada je do sada bila jednodomna, a učestvuju odbornici užeg i šireg gradskog jezgra, a prema njenim rečima, bilo bi dobro da postoje veća, ali da Skupština radi u plenumu gradskih i prigradskih opština. Dok su ideju o organizovanju mesnih zajednica pojedini predstavnici centralnih samouprava ocenili kao prevaziđenu, ljudi iz opština čije su teritorije velike smatraju da je to jedini način da svakodnevni problemi sugrađana stignu do funkcionera. Da li su mesne zajednice i kvartovi pravi načini da se građani što više uključe u lokalnu vlast? Dušan Vasiljević iz PALGO centra smatra da građanima treba dati što veću ulogu u izboru lokalnih predstavnika. Pozicija gradonačelnika, prema ovom modelu, bila bi ojačana njegovim neposrednim izborom, kao i pozicija predsednika opština. Što se tiče izbornog sistema, svi prisutni diskutanti složni su da je proporcionalni sistem organizovan na štetu građana, odnosno da bi većinski sistem (ili neka kombinacija većinsko-proporcionalnog) bio mnogo bolji.

moraju biti direktno birani, i da se onima kojima je data obaveza mora dati i pravo da upravljaju sistemom. Ako to nemate, kao danas, gradonačelnik jedino energijom i autoritetom može da uradi neke stvari za koje građani možda misle da je njegovo prirodno pravo. To utiče na kvalitet, rezultate i na brzinu realizacije nekih poslova. U ovoj zemlji i dalje postoji strah od ličnog angažmana i uspeha, tako se u politici smatra da i dalje neko treba drugoga da kontroliše. Najbolji primer je iz Zakona o lokalnoj samoupravi – izmišljeno je neko Veće koje navodno vrši kontrolu. Građani se strašno potcenjuju, oni su ti koji su svačiji najbolji kontrolori. Ako vas neposredno izaberu, vi morate da imate pravo da sprovedete ono što građani zahtevaju. Građani su mnogo bolji kontrolori (uključujući i medije kao posrednike), nego ljudi koje postavlja politička oligarhija da vas navodno kontroliše. To je potpuna besmislica. Ako to ovim zakonom o Beogradu bude ispravljeno, uz, naravno, dobru podelu nadležnosti, imaćemo dobar zakon.

Kada bi, prema vašoj proceni, zakon o Gradu Beogradu mogao da uđe u proceduru i konačno bude usvojen?

To mora da bude brzo, jer prema Ustavnom zakonu do kraja sledeće godine trebalo bi da budu održani lokalni izbori, a oni ne mogu da se održe bez tih zakona. Verujem da bi zakon o Gradu Beogradu morao da bude donet najkasnije do septembra, jer bi posle trebalo raspisati izbore.

Ako PALGOV model zakona prođe, onda bi Beograd imao status regiona, zar ne?

U ovom modelu postoji taj predlog, ali kakav će Beograd imati status, to mi ne možemo da znamo. To zavisi od odnosa snaga u republičkoj skupštini u kojoj se donose zakoni i od toga da li će nova vlada prihvatiti ovaj predlog ili će neki drugi predlog biti dominantan. U Evropi ima raznih modela, uvek glavni gradovi imaju izuzetan status – negde su federalne jedinice ili regioni – ogromne budžete, brinu o svom razvoju i automatski vuku razvoj drugih delova zemlje.

B. V.

Prekretnica u lokalnoj ekonomiji

Ambasador SAD u Srbiji Majkl Polt rekao je "da bi se lokalne vlasti u Americi načekale da su čekale da centralna vlada iz Vašingtona reši njihove probleme"

Stalna konferencija gradova i opština i Radna grupa za javno zastupanje lokalnog ekonomskog razvoja održale su 15. novembra 2006. konferenciju "Strateški pristupi lokalnom ekonomskom razvoju", na kojoj su učestvovali 167 predstavnika opština, predstavnici vlade i vladinih institucija, članovi Komiteta za javno zastupanje i drugih donatorskih organizacija. Na konferenciji su predstavljene metodologije i strategije lokalnog ekonomskog razvoja sa otvorenim pozivom Vladi Srbije da usvoji i podrži modele lokalnog ekonomskog razvoja u budućnosti.

Skup su pozdravili Njegova ekscelencija Majkl Polt, ambasador Sjedinjenih Američkih Država u Srbiji, Milan Parivodić, ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom, Predrag Bubalo, ministar privrede, i Željko Ožegović, predsednik Opštine Novi Beograd i predsednik Stalne konferencije gradova i opština.

Ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom i finansija Milan Parivodić najavio je donošenje čitavog seta zakona koji su u pripremi, a koji će podstaći lokalni ekonomski razvoj: zakon o denacionalizaciji, zakon o denacionalizaciji gradskog građevinskog zemljišta, zakon o planiranju i izgradnji, zakon o decentralizaciji državne svojine, zakon o stranim ulaganjima. Prema njegovim rečima, usvajanjem Ustava omogućen je normalan rad i odgovornost vlade čiji su pririteti donošenje zakona o restituciji, privatizaciji gradskog građevinskog zemljišta, planiranju i izgradnji. Na kraju, Parivodić je pozvao sve predstavnike lokalnih vlasti da uvedu *one stop shop* sistem u svoje opštine kako bi privukle investitore.

DALJE OD RAZVOJA INFRASTRUKTURE:

U svom obraćanju ministar privrede Predrag Bubalo podsetio je prisutne da uspešni gradonačelnici treba da vide dalje od razvoja infrastrukture i da se zalažu za lokalni ekonomski razvoj. Rekao je da je Vlada usvojila Nacionalnu strategiju privrednog razvoja i da radi na Strategiji regionalnog razvoja koja ujedno predstavlja i okvir za upravljanje regionalnim razvojem. Najavljeno je donošenje zakona o podsticanju ravnomernog regionalnog razvoja kao ključnog zakona

za definisanje institucionalne osnove za osnivanje Agencije za regionalni razvoj i Fonda za regionalni razvoj.

Hvaleći dosadašnje aktivnosti Radne grupe za javno zastupanje, Ambasador SAD u Srbiji Majkl Polt rekao je u svom obraćanju da "bi se lokalne vlasti u Americi načekale da su čekale da centralna vlada iz Vašingtona reši njihove probleme". Nastavio je sa komentarom da je najbolja demokratija ona koja je najbliža norodu. Rekao je još i da se u u Srbiji previše priča o politici, a mnogo manje o ekonomiji, a bez razvoja ekonomije nema smisla govoriti o vezi Srbije sa Evropom i evro-atlantskim organizacijama. Lokalne samouprave, po rečima Polta, imaju ključnu ulogu u stvaranju povoljnog ambijen-

ta za ulaganja i to kroz partnerstvo sa poslovnim sektorom i uz uvažavanje interesa građana.

O značaju strateškog planiranja za lokalnu zajednicu govorili su Zoran Pajkić, predsednik Opštine Golubac i predsednik Odbora za privredni razvoj SKGO-a, i Slavko Lukić, član Radne grupe za javno zastupanje lokalnog ekonomskog razvoja, nakon čega su predstavnici grada Kragujevca i opština Arilje, Prijepolje, Zrenjanin i Vranje predstavili svoje strategije lokalnog ekonomskog razvoja, koje su rezultat različitih pristupa/metodologija. Slavko Lukić, član Komiteta za javno zastupanje iz Užica, naglasio je da su programi ostvareni u okviru USAID-ovog CRDA programa potpomogli tok inicijativa sa lokalnog preko regionalnog do nacionalnog nivoa. **SKGO**

O STRATEGIJI PRIVREDNOG RAZVOJA: MINISTAR BUBALO

Zaključci i preporuke

Predstavnici lokalnih vlasti u Srbiji, okupljeni na Nacionalnoj konferenciji o strateškim pristupima lokalnom ekonomskom razvoju u Beogradu, uz prisustvo i podršku predstavnika vladinih i nevladinih organizacija i institucija, kao i međunarodnih i partnerskih organizacija, **pozivaju Vladu Srbije da:**

- Razvije nacionalnu strategiju ekonomskog razvoja uz poštovanje principa participativnosti, koja bi uvažavala definisane potrebe lokalnih zajednica i principe ravnomernog regionalnog razvoja.
- Podrži napore opština i gradova i SKGO u stvaranju institucionalnog okvira koji obezbeđuje dostupnost znanja i iskustava u oblasti strateškog planiranja lokalnog ekonomskog razvoja.
- U okviru Nacionalnog investicionog plana (NIP) pruži prioritet projektima koji su proistekli iz usvojenih strategija lokalnog razvoja.
- Podrži ravnomeran regionalni razvoj kroz izbor projekata za finansiranje u okviru NIP-a.
- Zajedno sa Stalnom konferencijom gradova i opština: sprovede mapiranje strateških planova na opštinskom nivou; na nacionalnom nivou, usaglasi osnovne kriterijume za izradu opštinskih strateških planova razvoja.
- Što pre pristupi novom regionalnom uređenju Srbije, uzimajući u obzir primere dobre prakse i usvajajući principe regionalne podele u razvijenim evropskim zemaljama (primer Italije i Španije); **pozivaju gradove i opštine da:**
- Uspostave proces strateškog planiranja kao nužan uslov i kontinuiran napor usmeren ka uravnoteženom razvoju lokalne zajednice i regiona.
- Institucionalizuju timove za praćenje i za implementaciju lokalnog ekonomskog razvoja u gradu/opštini i regionu.
- Razvijaju strategije koje su u službi sveukupnog razvoja zajednice ili regiona (školstvo, zdravstvo, socijalna zaštita, itd.) ili prilikom izrade strategije lokalnog ekonomskog razvoja sveobuhvatno sagledaju i ostale segmente života zajednice; **pozivaju SKGO da:**
- Podstiče saradnju i razmenu iskustava među gradovima/opštinama pri izradi strategija.
- Formira stručni tim za savetodavnu i tehničku podršku strateškom planiranju, uključujući pripremu odgovarajućih obuka.
- Omogućiti, u saradnji sa Vladom Srbije i međunarodnim donatorima, usaglašen i koordiniran pristup strateškom planiranju i zajedničku podršku u realizaciji prioriteta koji proisteknu iz strateških planova.

INTERVJU: STIVEN DŽONSTON, VOĐA PROJEKTA DUNAV – SRBIJA

Kako iskoristiti Dunav

Zašto nema brodova koji saobraćaju na liniji Novi Sad – Beograd? Koje regulatorne i druge prepreke stoje na tom putu i kako se mogu otkloniti? Projekat Dunav – Srbija pokrenut je da bi se našao odgovor na ova i slična pitanja

Projektom Dunav – Srbija rukovodi Evropska agencija za rekonstrukciju (EAR), korisnik projekta je Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom Republike Srbije. Projekat realizuje konzorcijum sa kompanijom Prodžet menadžment limited na čelu od aprila 2006. godine, sa čijim smo šefom Sajmonom Džonstonom razgovarali o mogućnostima i potencijalima jedne od najznačajnijih evropskih reka koja dobrim delom (25 odsto) protiče kroz Srbiju.

“LOKALNA SAMOUPRAVA”: Šta je suština i ideja projekta Dunav – Srbija?

STIVEN DŽONSTON: Evropska agencija za rekonstrukciju i razvoj u saradnji sa srpskim Ministarstvom za ekonomske odnose sa inostranstvom shvatila je da su Dunav i priobalje neiskorišćeno bogatstvo i preimućstvo u ukupnom ekonomskom razvoju zemlje. Složili smo se da je vodeni tok Dunava vredan pažnje i truda kako bi se poboljšala ekonomska situacija i omogućila nova radna mesta. Kompanija Prodžet menadžment limited, koju predstavljam, pobedila je na tenderu za izradu strategije ekonomskog razvoja i tako smo počeli. Projekat traje 12 meseci, sada smo na pola puta, i sastoji se od četiri komponente. Prva je procena trenutne socio-ekonomske situacije zbog čega smo posetili veliki broj opština koje se nalaze u geografskom području vodnog toka Dunava. Treba reći da se ne držimo striktno geografije, već razmišljamo kako strateški iskoristiti vodni sistem

i od toga zavisi koje će opštine biti uključene u projekat. Ne držimo se mape, jer smo shvatili da je naš cilj da ispitamo kako vodni sistem može da doprinese Srbiji. Ako, na primer, pitate ljude iz EU-a kuda protiče Dunav, mali broj će reći da on protiče i kroz Srbiju. Naš projekat ne odnosi se samo na opštine već na ukupan vodni sistem i njegov uticaj na ekonomiju zemlje.

Zašto reke Srbije nisu dovoljno iskorisćene?

Na kraju prve faze locirali smo indikatore zapošljavanja, industrijske socio-ekonomske strukture da bismo imali određenu sliku. Drugi segment je istraživanje uzroka nedovoljne iskorisćenosti vodnog sistema Srbije i na tome radi pet timova stručnjaka: za unutrašnji rečni saobraćaj i luke, turizam, poljoprivredu, životnu sredinu i razvoj investicija. I ta faza posla je završena zaključno sa konferencijom održanom u septembru, na kojoj su predstavljeni rezultati našeg istraživanja i date preporuke. To je važan deo posla, jer ne možemo da usvojimo strategiju dok ne budemo sasvim sigurni koji su problemi i koja su rešenja najbolja. Zadatak ekspertske grupe bio je da daju analizu i ocenu postojećih strategija po sektorima, a u vezi sa Dunavom i da utvrde potencijalne mogućnosti za razvoj. U cilju sprovođenja ove važne inicijative, Prodžet menadžment limited je obavio široke konsultacije u kojima su učestvovali ključne zainteresovane strane iz javnog i privat-

nog sektora. Svrha ovog konsultativnog procesa jeste identifikacija barijera za veći ekonomski razvoj plovnog sistema, kao i pronalaženje načina za prevazilaženje ovih barijera. Reka Dunav i rečna infrastruktura jesu proizvodna investicija, odnosno predstavljaju mogućnost za biznis i investicije koje će automatski dovesti do novih radnih mesta. Dimenzija ljudskih resursa – da li u Srbiji postoje obučeni ljudi za biznis i investicije – takođe je važna. Četvrti segment projekta odnosi se na zakonodavstvo i institucije, i s tim u vezi ustanovili smo nekoliko problema za čije rešavanje nije dovoljno samo imati novac da biste ih rešili.

Poslednja faza projekta je Akcioni plan. Kada će on biti predstavljen javnosti?

U okviru projekta bavimo se i procenom uticaja koji možemo da postignemo. Mi želimo najpre da procenimo uticaj i odredimo šta želimo da postignemo kako bismo odredili prioritete. Takav je pristup javnim sredstvima u EU-u. Ja dolazim iz Severne Irske gde je proces pristupa trošenju javnog novca znatno unapređeniji nego u, recimo, novim zemljama članicama poput Poljske, Slovačke... Pored procene predloga i ideja za projekte, radimo na detaljnom Akcionom planu: preporuke za projekte, institucije koje bi trebalo da budu uključene u realizaciju tih projekata, resursi i rokovi. To je najzahtevniji deo posla i od decembra do februara radićemo na izradi Akcionog plana i strategiji, koju ćemo predstaviti u martu 2007. godine.

Kako će projekat uticati na gradove i opštine?

Sve opštine koje smo identifikovali u okviru ovog projekta povezane su sa rečnim tokom Dunava. Posetili smo oko 30 opština u slivu reka Dunav, Sava i Tisa, ili smo im poslali upitnike. Pokušavamo da dobijemo što potpuniju sliku trenutne socio-ekonomske situacije i mogućnosti za investicije i biznis. Opštine su ključne za period analize. Neke su proaktivne i progresivne u smislu privlačenja investicija, ali ima mnogo onih koje su previše birokratske i tako odvrćaju investitore... Vidimo da postoji veliki jaz između malih opština i centralnih vlasti. U ovoj fazi projekta razgovoramo sa mnogim ljudima i institucijama kako bismo došli do informacija. Pokušavamo da analiziramo stanje, naša organizacija nije donatorska. Implementacija naših preporuka neizbežno će “pasti” na opštine, jer one najbolje poznaju situaciju u svojim sredinama. Zbog toga se postavlja pitanje da li one imaju kapacitet da obave posao.

Kako je procenjen Beograd, s obzirom na to da leži na dve reke?

U ovom trenutku još nemamo gotova rešenja, ali ono što mogu da kažem jeste da, između ostalog, turistička dimenzija razvoja

Srpska reč u Pragu

Udruženje Sava u Pragu je 2005. godine u junu počelo da objavljuje časopis na srpskom jeziku "Srpska reč"

Beograda ima potencijala. Turizam zauzima manje od dva procenta ekonomske aktivnosti u Srbiji i to je veoma malo. Ako čitate novinske napise, uočavate da postoji mnogo grinfield investicija u Srbiji i da je proces privatizacije u jeku. Međutim, veoma malo se proizvodi – mali broj kompanija proizvodi, recimo, delove za automobile, dok su investicije u oblasti turizma zanemarljive. Dunav je predivna reka sa velikim mogućnostima za turističke destinacije, ali nije iskorišćena. Jedan od primarnih ciljeva koje Evropska agencija za rekonstrukciju želi da postigne ovim projektom jeste stvaranje novih radnih mesta. Moto programskog menadžera EAR-a Bernarda O'Salivana je: poslovi, poslovi, poslovi. Srbija ne može sama da stvori poslove za svoje ljude, mora da privuče investicije iz inostranstva. Kako možemo da iskoristimo rečni sistem da bismo privukli investicije jeste suština ovog projekta.

Kako će petogodišnji akcioni plan, strategija i preporuke privući investitore?

Preporuke EAR-a će, nadamo se, pružiti osnovu za neke investicije koje će doći iz EU-a, oko 150 miliona evra godišnje. Finansijska sredstva EU-a koriste se za kofinansiranje javne potrošnje u Srbiji i ono što mi možemo da uradimo jeste da odredimo područja javne potrošnje koja mogu da proizvedu najveći efekat, i da ukažemo na oblasti u koje bi novac trebalo uložiti. Ako govorimo o prioritetu stvaranja novih radnih mesta sa aspekta EU-a i Vlade, onda je to infrastruktura, obuka ljudi i podrška privatnim investicijama.

Osnovni cilj projekta jesu stvaranje i razvoj inovativnih pristupa ekonomskom i socijalnom razvoju vezanih za unutrašnji sistem vodnih puteva u Srbiji koji će doprineti maksimiziranju mogućnosti za nastanak novih radnih mesta.

Svrha projekta je da se, nakon izvršene procene stanja, u saradnji sa ključnim partnerima izradi scenario ili kombinacija scenarija koji će predstavljati osnovu socio-ekonomskog plana razvoja. Taj deo projekta je završen i radimo na pripremi socio-ekonomskog plana razvoja koji uključuje petogodišnji akcioni plan, definiše institucionalni okvir u kojem se ovaj plan može efikasno ostvariti i predstavlja smernicu za investicione prioritete za unutrašnji sistem vodnih puteva Srbije. Jedan od najznačajnijih elemenata ovog projekta jeste proučavanje mogućnosti za produktivne investicije – strane direktne investicije i mala i srednja preduzeća.

Uvid javnosti u tok projekta i njegove rezultate osmišljen je preko postavljanja veb-sajta (www.danube-serbia.eu.com) sa vestima i saopštenjima, koja će biti pripremljena u ključnim fazama projekta.

B. V.

Udruženje srpske manjine "Sveti Sava" u Češkoj Republici registrovano je 2002. godine i od tada je aktivno uključeno u rad svih organa na nivou glavnog grada Praga i Saveta Vlade Češke Republike za manjine. Ima svoje predstavnike i u svim komisijama i telima na nivou grada i Republike.

Od tada pa sve do danas redovno dobija za svoje projekte donacije i ostvaruje svoj kulturni, prosvetni i program očuvanja srpskog nacionalnog i duhovnog identiteta na teritoriji Češke Republike. Od 2002. godine do danas ostvarilo je pedeset samostalnih izložbi pripadnika srpske manjine koji žive u Pragu, kao i priznatih umetnika iz matice. Gosti Udruženja bili su brojni likovni umetnici (Velizar Krstić, Milan Stanojević, Žarko Smiljanić, Mehmed Slezović, Miloš Stanojević, Branko Raković, Aleksandar Mladenović, Katarina Zarić, Slobodan Radojković, prof. Zoran Pavlović, Z. Šotra, Branko Otašević), pisci Slobodan Rakitić, Srba Ignjatović, Matija Bečković i drugi. Srpsko udruženje "Sveti Sava" ima izuzetne kontakte i sa Savezom arhitekata Srbije i Arhitektonskim fakultetom, jer u Pragu deluje velik broj srpskih arhitekata i time pomažu u održavanju veze između svojih članova i arhitekata u matici. Srpsko udruženje "Sveti Sava" organizuje i niz predavanja koja doprinose razvijanju češko-srpskih kulturnih veza koje su jake još iz doba preporoda u XIX veku. Najobimnija i najprestižnija manifestacija koju Srpsko udruženje "Sveti Sava" bijenalno organizuje jesu Dani srpske kulture u Pragu. Organizujemo ih bijenalno. U okviru prve i druge manifestacije Dani srpske kulture prikazali smo

filmove o kulturnom nasleđu Kosova i Metohije, kao i filmove iz najnovije igrane produkcije, a otvorili smo i izložbu o porušnim kulturno-istorijskim spomenicima na Kosovu i Metohiji. U okviru Dana srpske kulture 2005. godine promovisali smo u češkom PEN centru knjigu češkog prevoda poezije Slobodana Rakitića.

Drugi veliki korak našeg udruženja u Pragu jeste što je 2005. godine u junu počelo da objavljuje časopis na srpskom jeziku "Srpska reč". Do sada je objavljeno devet brojeva. Časopis objavljujemo sa finansijskom pomoći ministarstva kulture Češke Republike. Časopis "Srpska reč" orijentisan je na očuvanje identiteta, jezika, kulture i tradicije srpske manjine u Češkoj Republici. bavi se srpskuom istorijom, književnošću, pravoslavljem i svetosavljem i želi da očuva srpsku duhovnost i tradiciju. Ove godine smo prvi put proslavljali i praznik svog udruženja Svetog Savu, kada smo se okupili oko slavnog kolača i podsetili se svojih u domovini. Od januara 2007. preselićemo se u prostorije koje smo dobili od Skupštine grada Praga u Domu manjina, gde želimo da svojim članovima učinimo dostupnim biblioteku i otvorimo stalan izložbeni prostor, i da jednom mesečno prikazujemo film iz najnovije srpske filmske produkcije. O aktivnostima Srpskog udruženja "Sveti Sava" mogu se dobiti detaljnije informacije i u godišnjim izveštajima koje piše predstavnik u Savetu češke vlade za narodne manjine, a koji češka vlada objavljuje na svojim internet stranama i u štampanoj formi svake godine u knjizi od stotinak stranica.

Mr Branka Kubeš,
predsednica Srpskog udruženja "Sveti Sava"

Mreža asocijacija za razvoj zajednica

Mreža asocijacija za razvoj Vojvodine i istočne Srbije, koja deluje na području 25 opština, organizuje aktivnosti u cilju aktivnijeg učešća građana u procesu javnih rasprava za usvajanje opštinskih budžeta. Ovom mrežom povezano je 38 asocijacija za razvoj, koje su u protekle tri godine u saradnji sa svojim opštinskim vlastima organizovale niz aktivnosti u procesu javnih rasprava. Kroz ovu saradnju građanima je data mogućnost da utiču na kreiranje budžeta u svojim opštinama. Proces je uključivao: anketiranje građana, okrugle stolove sa predstavnicima vlasti i građanskih udruženja, medijsku promociju, distribuciju promotivnog materijala i otvorene sastanke građana. Asocijacije za razvoj inicirale su izdavanje opštinskih sredstava za razvoj malih i srednjih preduzeća, razvoj poljoprivrede i finansiranje rada udruženja građana. Asocijacije za razvoj je formirao i podržao USAID-ov CRDA-E program.

MEGA razvojna kancelarija

LOZNICA – U četvrtak 16. novembra ambasador SAD u Srbiji Majkl K. Polt i predsednik opštine Loznica Vidoje Petrović zvanično su otvorili Kancelariju za lokalni ekonomski razvoj u Loznici.

Ova kancelarija je osnovana kao zajednički projekat programa za Podsticaj ekonomskom razvoju opština (MEGA) i Programa za revitalizaciju zajednice kroz demokratsku akciju – Ekonomija (CRDA-E), koji finansira američki narod preko Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj biće zadužena za implementaciju opštinskih strateških planova za ekonomski razvoj, privlačenje novih stranih i domaćih investicija, kao i pružanje usluga postojećim investitorima.

AMBASADOR POLT U LOZNICI

Ambasador Polt je obišao i Zonu unapređenog poslovanja (BID), koja predstavlja partnerstvo javnog i privatnog sektora između lokalne vlasti Loznice i poslovnih subjekata u zoni, i Viskožu, najvećeg proizvođača i izvoznika celuloze i celuloznih vlakana u Srbiji, gde se razgovaralo o njihovim planovima za privatizaciju.

Ambasador Polt je obišao i Zonu unapređenog poslovanja (BID), koja predstavlja partnerstvo javnog i privatnog sektora između lokalne vlasti Loznice i poslovnih subjekata u zoni, i Viskožu, najvećeg proizvođača i izvoznika celuloze i celuloznih vlakana u Srbiji, gde se razgovaralo o njihovim planovima za privatizaciju.

Stanovi za ratne invalide

KAMENDIN – Ministar rada, zapošljavanja i socijalne politike Slobodan Lalović, Njegova ekscelencija ambasador carevine Japana Tadaši Nagai i gradonačelnik Beograda Nenad Bogdanović položili su 16. novembra 2006. kamen temeljac u naselju Kamendin u Zemun Polju, čime je zvanično otpočela izgradnja 50 stambenih jedinica za ratne vojne invalide i porodice palih boraca.

Potpisivanjem verbalnih nota između Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom Republike Srbije i Ambasade Japana u Beogradu, 7. jula 2005. godine, otpočela je realizacija projekta "Socijalno stanovanje za ratne vojne invalide" u jedanaest opština i gradova Republike Srbije (Kikinda, Novi Sad, Indija, Pančevo, Beograd, Smederevo, Loznica, Kragujevac, Kruševac, Niš i Leskovac).

Do kraja 2006. godine u deset od jedanaest opština objekti će biti izgrađeni, tehnički primljeni i spremni za raspodelu, a u prvim mesecima 2007. godine projekat će biti realizovan u celosti.

Struja za srpske zajednice na KIM

PRIŠTINA – Šef Ekonomskog tima za Kosovo i Metohiju i jug Srbije dr Nenad Popović razgovarao je u Prištini sa visokim predstavnicima UNMIK-a o realizaciji humanitarne isporuke struje za srpske zajednice u Pokrajini i blokiranju predajnika Telekom Srbija na Kosovu i Metohiji. U delegaciji Ekonomskog tima na sastanku u Prištini bili su eksperti iz Ministarstva rudarstva i energetike, Elektroprivrede Srbije, Elektromreža Srbije i Telekom Srbija. Zvaničnicima međunarodne zajednice predstavljena su rešenja za prevazilaženje svih administrativnih, pravnih i tehničkih pitanja koja usporavaju realizaciju humanitarne isporuke Vlade Srbije od 50 miliona kilovat-sati struje mesečno za ugrožena područja sa većinskim srpskim stanovništvom na KiM.

Opštine investiraju u decu

BEOGRAD – U okviru obeležavanja šezdesete godišnjice postojanja i rada UNICEF-a, predstavnici 16 opština u Srbiji predstavili su najvažnije rezultate procesa razvoja i realizacije Lokalnih planova akcije za decu u svojim opštinama.

Lokalni planovi akcije za decu deo su razvojne politike Srbije i opštinskih razvojnih planova i strategija. Utemeljeni u Nacionalnom planu akcije za decu, lokalni planovi definišu kratkoročnu, srednjoročnu i dugoročnu politiku i prioritete za period od 2005. do 2010. godine. U skladu sa Strategijom za smanjenje siromaštva, Milenijumskom deklaracijom i deklaracijom "Svet po meri dece", pažnja je posebno usmerena na siromašnu i isključenu decu i porodice. Borba protiv siromaštva podrazumeva i ulaganje u decu, a Lokalni planovi akcije za decu su snažno oruđe za postizanje održivog razvoja i za prekidanje transgeneracijskog lanca siromaštva.

Tokom 2004. godine, UNICEF je u saradnji sa Savetom za prava deteta Vlade Republike Srbije podržao izradu i početak implementacije planova akcije za decu u tri opštine u Srbiji – Sjenici, Pirotu i Kragujevcu, a ove godine proces je proširen na još 13 opština: Senta, Kanjiža, Valjevo, Ljubovija, Osečina, Prijepolje, Priboj, Nova Varoš, Kruševac, Prokuplje, Lebane, Bela Palanka i Vranje.

Projekat za inovacije

LAZAREVAC – U Lazarevcu su prošle nedelje promovisani rezultati Projekta promocije zapošljavanja u ovom gradu. Projekat su finansirali Svetska banka, DFID (Odeljenje za međunarodni razvoj Velike Britanije) i Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike, a ukupna vrednost Projekta iznosi 5,45 miliona evra. Projekat se realizovao u 16 opština u Srbiji od septembra 2003. do decembra 2006. godine, a jedan od glavnih korisnika bila je Nacionalna služba za zapošljavanje, odnosno njene filijale. Prevashodni cilj Projekta bila je pomoć ljudima koji su u procesu tranzicije ostali bez posla ili su proglašeni za tehnološki višak, u smislu obučavanja za rad na drugom radnom mestu, pokretanja sopstvenog biznisa, sticanja novih znanja, učenja veštini traženja posla, odnosa sa poslodavcima itd. Takođe, Projektom su obuhvaćeni i mladi koji prvi put traže posao, kao i nacionalne manjine.

Strategija za osobe sa invaliditetom

BEOGRAD – Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike i predstavnici osoba sa invaliditetom predstavili su do sada preduzete mere za poboljšanje položaja osoba sa invaliditetom, kao i prvu Strategiju koja je tim povodom pripremljena u Srbiji. Na konferenciji, održanoj početkom decembra, prisustvovali su naši najuspešniji sportisti sa invaliditetom, govorili su ministar rada, zapošljavanja i socijalne politike Slobodan Lalović, pomoćnik ministra Slađana Marković, ekspert Srbije u UN-u mr Damjan Tatić i izvršni direktor Forum mladih sa invaliditetom Željko Ilić.

Prekogranično povezivanje

TITEL – Opština Titel počela je sa izradom projekta na konkursu za prekograničnu saradnju sa Mađarskom zajedno sa još sedam opština koje se nalaze uz obalu Tise. Partneri na izradi zajedničkog dokumenta pod nazivom "Strategija održivog razvoja kamping turizma u regionu Potisja" su Kamping asocijacije Srbije i konzorcijuma NVO "Plavi Dunav", CEDEP-a i GDP-a. Cilj ovog projekta je ostvarivanje privrednog rasta i pospešivanje razvoja turizma kroz zaštitu ove reke i njene okoline i razvoj proizvodnje zdravstveno bezbedne hrane. Povezivanjem opština u regionu Potisja omogućiće se brži planski razvoj ove oblasti i lakši pristup sredstvima Evropske unije. Konkretno dokaz za to je i podatak da su opštine potiskog regiona Titel, Kanjiža, Čoka, Senta i Ada dobile sredstva u okviru granta Exchange.

VREME

Copyright © 1997–2005 Vreme

PDF izdanje razvili: Saša Marković i Ivan Hrašovec

obrada: Marjana Hrašovec